

Тадей Карабович
ВИБРАНІ ПОЕЗІЇ

Тадей Карабович
Вибрані поезії

БІЛОСТОК
2001

Вибрані поезії
/Wiersze wybrane
/Selected poems

© Copyright by Tadej Karabowycz, 2001
© Copyright by Ludmyła Łoboda, художнє оформлення, 2001

Вступні статті
Елеонора Соловей, Леся Лещенко

Редакція
Любомир Пушак

*Tomik został wydany przy wsparciu finansowym
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
(Dotacja z roku 2000)*

ISBN 83-88097-25-3

Wydawnictwo PRYMAT
15-879 Białystok, ul. Św. Rocha 10 lok. 105
tel. (085) 744 59 60

Motto:

все забудеться (...)

а хочу приклікати
три світлини звідти
з минулості ...

МІЖ МОВЧАННЯМ І СЛОВОМ

Ця збірка підсумовує перше двадцятиліття творчості Тадея Карабовича, українського поета з Польщі. Власне, це привід замислитися над ситуацією українського слова, української літератури, що з волі історичних обставин існує не лише в “материковій” Україні, а й у вигляді ще цілого архіпелагу “островів” і “острівців”, розпорощених по світові від Канади до Австралії. Здавалося, що з постанням незалежної України процес інтеграції всієї цієї літератури в певну цілість набуде якихось надзвичайно динамічних форм, але напевно то було наївне уявлення, спричинене тогочасною ейфорією. Бо, тяжіючи незмінно до України як до свого магнітного полюсу, українські письменники з інших теренів уже досить міцно вкорінені там, де народилися або ж опинилися внаслідок тих тектонічних зрушень, на які щедре було двадцяте століття. І все ж ситуація міняється, і головна зміна полягає в тому, що в Україні прагнуть знати і дедалі краще пізнають письменників діаспори. Вже знають і Тадея Карабовича, принаймні як автора поеми *Атлантида* (1989 року вийшла одночасно в журналі “Сучасність” і в едмонтонському видавництві “Славута”) і як активного пропагатора української поезії в Польщі (антологія *Po tamtej stronie deszczu. Poezja ukraińska*, (1998), а також збірки Ігоря Калинця, Марії Ревакович, Романа Бабовала, Йосипа Струцюка у

його перекладах польською.

На поетичний світ Тадея Карабовича глибокий карб поклала історична драма української людності на цих землях: сумнозвісне переселення 1947 року. Рідна Холмщина стала для поета тією заповітною Атлантидою, втраченою ойкуменою, а затяжий опір забуттю – своєрідним моральним імперативом (“я сам з тої макітри що терла непам’ять”). Звертання до малої вітчизни сповнені палкого чуття і невимовної гіркоти:

*Холмищино батьківщино лелек
рибалська країно*

Або в поємі:

*десь лише в пам’яті цей смак дичок
космічної вже Холмищини*

Тим-то й слова “мене Холмищино кохана / не забудь” є насправді обітницею про власну пам’ять. Задум поеми *Атлантида* крив для поета певну спокусу публіцистичності, дарма що це була ще напівтабуйована тема. Але гору взяло саме ліричне осягнення пережитого, надавши і узагальненій думці або живого трепету, або афористичності, також зболеної:

*і виглядає нацменшість
як більшість –*

скільки разів це розігрувалося в історії! – а людство, наче кепський школляр, нікак не засвоювало уроку. У відповідному насвітленні постає для поета Україна, не

така вже й далека в просторі, але відібрана ще до народження зі сліпої волі тих же таки історичних катаклізмів. Скупо мовиться про це в поезіях, надто болюча тема, тож прориви її як вибухи або ж як заглушений зойк

*і кукіль моого народу
у винограднику Господа меркне*

Для людини, що свідомо ототожнює себе із певним, “цим” етносом, така ситуація позначена тотальною абсурдністю – вельми характерною, на жаль, для всієї історії, всього століття.

*моя Україна
зовсім не моя*

*не мій Дніпро
і Замок в Луцьку*

*і залізнична станція
в Рафалівці ...*

І знову повертаючись до свого найвластивішого реєстру мовлення – ніби безсторонньо, ніби лише констатуючи факт:

Україна насnilась менi

Своєрідним поетичним виявом цієї подвійної драми стають у Карабовича топоніми, назви малих куточків землі, – як прикмета його поетики і також як карби пам'яті. Може ті назви мали би вже бути в якісь неіснуючій Червоній книзі – то поет умістив і затримав їх тут, у своїх віршах: Бубнів, Голя, Риболи, Канюки, Заблудів, Нарва, Корчмин. Недаремно ж і

Ліна Костенко в *Берестечку* позбирала, ніби розсипане коштовне намисто, топоніми зі східної України – і склалися вони в небувалу оду, що вражає і вражатиме читачів. І тут же в Карабовича – Львів, Косів, Пістинь, Хвисівка, Бабайківка, Турове, а в ньому Китайгород: не всі нитки обрубано, та навіть і ті обрубані в'яжуться наново, бо існує така непогамовна потреба. Особливо в митців, бо то їхня місія: єднати світ, відновлювати єдність. Бо “свідомість / загратованих краєвидів / переселення” через роки надає всьому особливого сенсу: кожна “деталь або цілість / врятована в пам’яти” – вже й нині існує лише чудом зацілівши у пережитих катастрофах. Слово поета прагне утривалити й скласти ці уламки, силоміць одібрati в ентропії, видерти з непам’яті, якій і так забагато офірують люди. Може найтяжче для поета слово – “пустка”, з усім його семантичним гніздом. І тому поет, ще досить молода людина, живе в добровільному полоні своїх спогадів, у переконанні, що мають вони далі не лише особисту цінність

*сняться мені неймовірні спомини
кружляє наді мною лелека
дитинства*

Життєлюбний і навіть гедоністичний за натурою – як поет чергового зламу століть Карабович має світ конфліктний і часто дисгармонійний – адже ж не вибираємо собі добу, в якій народжуємося. Але шире прагнення гармонії веде у кохання і у природу, де сучасна людина має шанс на розраду, рівновагу, бодай надію на сталість. Одвічна урочиста краса і таємничість ночі, “баня неба з розписами

галактик” (“таку розмальовану баню я бачив в дитинстві / переступаючи поріг храму”), “молитовна хвиля ранковости” – цього в людини ніхто не відніме, якщо тільки вона сама цього спадку не розгубить. Бо попри шалені швидкості, попри життя на прискорених обертах – слава Богу, ще можна втекти у незмінне

*в цьому краєвиді
людина дивиться на дерево
торкає долонею камінь*

слідкує за польотом птахів

*в цьому краєвиді
небагато міняється протягом часу
що називається тисячоліттям*

І завжди інтригують поета своєю незбагненністю мовчання і тиша. Це може бути “мовчання списаних книг” – і мовчання як невимовність, як безсилля слів у певні моменти, і мовчання як довершений стан злиття з тишею незайманої природи, з великим безгомінням всесвіту ...

Сучасний поетичний дискурс неймовірно утруднений великою недовірою самих поетів до вже апробованих засобів виразності, зрештою справді певною недовірою до самого слова: чи в ньому ще залишилися якісь (але неодмінно нові!) виражальні можливості. “Бо ж, – як ствердила польська поетеса Анна Свіршинська, – з тієї психічної енергії, що є в поетові, у слові втілюється лише мала частка”. Певно тому такою ненастальною є в Карабовича дума “про невідомі досі слова” і про “слова, що загубилися”.

Виразно прохопився цей сумнів і в авторському вступі до збірки *Два листи до ночі*: “Давно хотів написати до ночі, однаке не смів її турбувати, боявся, що крихке слово не спроможне віддати душевного настрою” ... Тож не дивно, що в якісі граничні миті “мовчання говорить, а мова мовчить”. Втім, глибокий сенс мовчання поетизували ще Леся Українка і Володимир Свідзінський, вже не кажучи про набагато старшу духовну практику ісихазму в афонських ченців. Про поезію як теж свого роду духовну практику щось важливе оповідає вірш *Лишень тут*:

*я відкривав себе до пізніх годин ночі
сидячи в темному приміщенні
я пригадував речі які тут були вдень*

Бо зрештою що таке поезія, як не намагання саме в тіл и ти в слові і утривалити те, що вже розчинилося в морокові часу чи в пустелях простору, або ще сяє нам прощально перед неминучим своїм проминанням. Втім, читач знайде в Карабовича ще й інші версії: може поезія – це коли “відписуєш на листи що не приходять”. Або ще інакше:

*тут я написав ці листи
мандруючи в дзеркало гріха
яким є вірш*

І здається – поета не обходить тут деяка суперечність: адже він вірить, що саме від Бога “отримував безмежну ласку писати вірші”. Попри цю позірну суперечність має Тадей Карабович іще один хист – хист віри, неймовірне багатство в наш час, коли не лише суспільна, а й індивідуальна свідомість

атомізуються – так що багатьом залишається лише шкаралуша обрядів, ритуалів, а віра спливає водою між пальців, стає недоступною для зашарпаної суєтою людини – принаймні ясна, незатьмарена жодним сумнівом, цілісна віра. Молитва, ікона, сповідь, причастя, придорожні хрести – поняття питомі в поетичному лексиконі Карабовича, в його усвідомленні себе і життя. І від часу першої, 1922 року, збірки В. Свідзінського (тієї, що була зовсім втрачена і віднайдена в єдиному примірнику) – так довго не було в українській поезії християнського свята Спаса, певно найкрасивішого свята в цілому світі.

*біля церкви натовп яблук
та груш в кошиках*

запах ладану

*з хресним ходом ідуть яблука
це яблуневий Спас
з іконою Преображення
попереду*

А поруч – ці одвічні слов'янські, достоту невикорінімі рецидиви поганства (зрештою, і Спас увібрал у себе давні язичницькі свята плодючості землі). Адже ж двотисячолітня історія християнства для українців, як і для поляків – в половину молодша. Еротичні поезії Карабовича не просто є даниною цьому симбіозові релігії: палке земне кохання тут достоту земне – на землі, на її лоні і – для когось може шокуюче – під тими придорожнimi хрестами, в їхньому затінку, в їхньому декорі. Тут виразно явлена

й та особливість поетики, що промовиста й пластична деталь завершує вірш невимушеним пуантом: -

*... яблука осінні
падають в траву і лякають притихлих деркачів*

Або аналогічно в наступному вірші:

*... несподівано в проміннях сонця
цей метелик здивовано сідає на рамено хреста*

Про поетику Карабовича можна ще сказати чимало: про вільно адаптовану форму сонета, про своєрідне функціонування заголовку стосовно тексту вірша, про “обертання” однієї теми, картини, душевного стану різними гранями в кількох поезіях – подібно до того, як скульптуру найкраще оглядати, коли вона встановлена на такій підставці, що обертається, або коли ми, принаймні, можемо обійти її довкола. Але краще читачеві вже самому зустрітися з поезіями Тадея Карабовича. Як мовив він в одному вірші,

наша мандрівка закінчена хоч триває далі.

Елеонора Соловей

“...Я ОТРИМУВАВ БЕЗМЕЖНУ ЛАСКУ ПИСАТИ ВІРШІ”

Роздуми над поезією кінця ХХ-го століття та осмислення її набагато складніші, ніж це може здаватися на перший погляд. Бо що б нібіто можна нового написати, коли всі поетичні експерименти давно перепробувано, всі теми оспівано, а на додаток все перечитано і залишилися в пам'яті тільки фрагменти з вивчених у школі обов'язкових віршів. Поезія, на щастя, має в собі ту магічну міць, яка надихає нових поетів і притягує нових читачів. Як слушно зауважив Юрій Шерех: “Поезія високо підноситься над дрібнотою пересічного життя — і вона поезія тільки доти, доки не знижується до рівня загалу”¹.

*відчинити багато дверей
за якими можуть бути
наступні двері
або прірва*

*це біографія
писана з дня у день
з ночі в ніч*
(Біографія)

---

¹ Ю. Шерех, “Поет” Теодосія Осьмачки, [в:] Того ж, *Пороги і запоріжжя*, Т. 1, Харків 1998, с. 259.

За лаконізмом образів криється духовний світ поета, а за символічними дверми – нерозгадані таємниці буття, світло і тінь, тим більша спокуса їх відчинити.

Від дебюту поета Тадея Карабовича минуло двадцять років. Перший свій вірш він опублікував у “Kamenie” (Люблін 1980), а потім видав збірку *Zapatrzenia* польською мовою у 1985 р.², наступні шість збірок – україномовні³. Тадей Карабович – автор публіцистичних статей з проблем літератури і етнокультури. Його дослідження публікувались у “Нашому слові”, “Наший культурі”. Він належить до Спілки польських письменників.

Окремо хотілося б звернути увагу на перекладацьку творчість поета, оскільки протягом кільканадцяти років він займається перекладами українських поезій польською мовою і польських українською. Пропагування української поезії⁴ серед польського читача – справа, яка сягає поза межі літератури, бо йдеться тут про пізнання української культури в широкому розумінні слова. На жаль, українська література в Польщі (зрештою як і в

---

² J. Smolarz, *Pisarze współczesni regionu lubelskiego: leksykon* [Tadeusz (Tadej) Karabowicz], Lublin 1999, с. 120-121.

³ Вибір поезій з цих збірок перекладено польською мовою. Див.: Tadej Karabowycz, *Powrót*, w tłumaczeniu Jana Leończuka, Białystok 1998, (крім цього вірші Карабовича польською перекладав Флоріан Неуважний, Marek Olejnik та поетеса Лідія Іrena Венглаж).

⁴ T. Karabowicz, *Po tamtej stronie deszczu. Poezja ukraińska*, Lublin 1998; Ihor Kałyneć, *Karpat lub księga z Poselja*, Warszawa 1999; Roman Babował, *Oblaskawianie nocy*, Białystok 1999; Marija Rewakowycz, *Zielony dach*, Białystok 1999; Josyp Struciuk, *Po tamtej stronie ciszy*, Białystok 2000.

цілому світі)⁵ знана здебільшого в колах спеціалістів, а перекладів творів художньої літератури з української мови на польську існує надаль вельми небагато. Досконало володіючи українською і польською мовами, Тадей Карабович перекладацькою творчістю приближає читачеві нові імена і нові поетичні світи.

Батьківщина Карабовича – Холмщина. Ця частинка світу завжди присутня в його поетичних рефлексіях: *притулений до своєї Холмиуни скаже поет у одному з віршів, або моя Холмина //Богородиця з Гірки до якої іду /в молтві*. Це край його дитинства і доросlostі, його життя – це заразом і поетичний персоніфікований простір:

*різні події
з дитинства
набирають значення*

*для мене
що стою за стіною споминів*

*щораз важливіше
пригадати
різні події*

---

⁵ Важливе принаймні те, що можна зауважити позитивні зміни в цьому напрямку, наприклад, один з номерів газети “Українське Слово”, яка з 1933 виходить у Франції, був повністю присв’ячений сучасній українській літературі, серед добірки французьких перекладів поезій є і вірші Т. Карабовича. Див.: “La Parole Ukrainienne” 1999, № 2863. Крім того, вірші Карабовича перекладено англійською (Богдан Бойчук та Миросся Стефанюк), білоруською (Андрей Динько), чеською (Лібор Мартінек та Вядімір Шаур), італійською (Ірене Конті ді Мауро) і румунською (Степан Ткачук) мовами.

Це його опоетизована провінція? Ні, цілий світ: “Провінція – не географія, а психологія, не теорія, а душа”⁶.

Поезії Карабовича виходять поза межі якогось умовної території: *немає повернення під тамту забутість / ані під тамту вежу / ані під покров хрестів / серпневих // де спасові яблука пахнуть / а могили / мовчать // ані під цю гору / з-під якої випливає кришталева прозорість // ані під голос тамтого дзвону / що нам в'язав руки.*

Загострюючи увагу на проблемі збереження слова і духовності, поет підкреслює важливість і значимість перед Богом кожного місця на землі. Бо чим “гірша” Холмщина від “якоїсь” іншої частки світу? Чи слішні в такому разі теорії про перевагу цивілізацій і культур?

Частково відповіді на ці запитання знаходяться в поемі *Атлантида*⁷, хоча тема збереження простежується у цілій творчості поета. Головне місце подій в поемі “країна ікс”, яка була заселена етнічними українцями: Лемківщина, Бойківщина, Надсяння, Холмщина та Підляшшя. Переселення, а точніше розпорощення в 1947 році українців по північних областях Польщі, щоб “виглядала нацменшість як більшість”, призвело до занепаду пам’яті “очищених” територій. За скрупими словами поета постає невимовність сказати про пережите горе та доторкнувшись поезією до знівичної людської тотожності:

⁶ Ю. Шерех, *Над озером. Баварія*, [в:] Того ж, *Пороги і запоріжжя...* с. 580.

⁷ Див.: Т. Карабович, *Атлантида*, “Сучасність” 1989, ч. 4 (336). Книжкові видання поеми: Едмонтон 1989 (I вид.), Варшава 1993 (II вид.).

*засмічена підлога
терпеливість саду
покинений глечик на тині*

Над поемою *Атлантида* Тадей Карабович почав працювати в 1984 році, вперше вона була надрукована в часописі “Сучасність” у 1989 році, а в 1993 з доповненнями була видана окремою збіркою в Варшаві. Звертаючи увагу на ці дати, мимоволі задумуєшся, скільки часу і відваги потрібно було поетові, щоб єднати нитки минулого з сьогоденням, адже зміст твору попри історичні заглиблення зосереджується на метафоричних словосполученнях, у яких замкнута вічність; засохла сіль забуття, мікрокосмос колодязя, близькавка самосвідомості⁸: *по нас краєвиди / в свічаді днів// коли беру тебе за руку/ відчуваю теплоту/твого єства // коли цілую тебе / горить жадобою тіло// все що гнітило нас / віддається // наближається чистота любови/ пора жевріння.*

Після прочитання поеми читач збагне, що болісне слово поета не забаганка чи дивацтво, а велике зусилля зберегти себе в сплюндований дійсності жорстокого часопростору. Зі свідомим переосмисленням минулого, яке на перший погляд не має вартості, бо відійшло у небуття, та існує лише у пам'яті, зустрічаємося досить часто.

Поет нікого не осуджує: *живу мистецтвом / аполітичності*, нікого не проклинає: *описую квіління чайки / описую переліт журавлів він молиться за всіх що не зуміють причаститися.* Мотив молитви

---

⁸Див.: Петро Лот, *Профіль останнього хреста. „Сова”*
Тернопіль, 2000, ч. 1 (4), с. 124-125

настирливо повторюється в поетичних творах Карабовича, бо чи не забагато болю пережила Холмицна батьківщина лелек.

У віршах Карабовича глибоко опоетизовані земне тяжіння і повсякдення, бо життя – вічне дійство і ми в ньому від народження до смерті “болісно присутні”. Дійство триває кожного дня, залишаючи радість, смуток, пам’ять, небуття, тільки не можливо ще раз його пережити :

*солодкі яблука пізні
вересу зажсуря свята*

*коли повториться життя
моє там у Господа*

*хочу щоб було
іще раз таке*

Варто зауважити, що з віршів Тадея Карабовича постає оригінальна історія життя і творчості багатьох сучасних літераторів, яким поет присвячує твори, називаючи їх еклібрисами: Богдану Бойчуку, Марії Ревакович, Остапу Лапському, Надії Артимович, Володимиру Лободі та іншим. “Якась деталь або цілісність врятована в пам’яті”: роздуми, спомини, зустрічі, прощання з митцями становлять поетичний цикл у збірці *Що стою за стіною споминів* (1997).

Вміння знайти суть слова дає поетові можливість сфотографувати в слові минаючі моменти буття, здавалося б банальні, але разом з тим найцінніші, бо ніколи не повторяться вдруге:

*ми пили напарену м’яту пізніми вечорами
та говорили про мистецтво*

*багато слів пахло м'ятою
з берегів Орілі*

Поетичний світ Карабовича при всій метафізичній визначеності, закінченості, гранично рухомий, реалізується як вічний діалог між двома полюсами – людиною і космосом.

Потреба Бога, необхідність віри, молитовний пафос, жага кохання, глибоке осмислення таємниці буття – точки опору, на яких тримається світосприйняття поета. Його поезія пронизана глибоким філософським сенсом, бо, властиво, границя філософії і поезії дуже ілюзорна. Саме в поезії прочитується складна гама почуттів, відчуттів та інтуїції, яка пізніше переноситься на мову філософії. На митця покладений більший тягар відповідальності, ніж на “простих смертних”⁹, але митець – вибранець Бога, бо не кожен отримує “безмежну ласку писати вірші”.

Через поетичні символи, на які багата поезія Тадея Карабовича, можна зауважити особливу трансформацію бачення світу. Поет майстерно пояснює в своїх віршах багатозначність кожного символу і їх взаємозв’язок. Хрест, яблуко, камінь, ікона – образи-символи, які незалежно від себе повторюються, переходячи з одного вірша до другого:

*колись в самоті ростеш як камінь
душа легшає і визнає Бога
і день майбутній зоріє за видноколом
молитової брутальності*

---

⁹ Див.: Carl Gustaw Jung, *Psychologia i literatura*, [в:] Того ж, *Archetypy i symbole*, Warszawa 1993, с. 423.

Зміна освітлення, вміщення в іншому оточенні, зумовлює інше сприйняття того самого символу, який, набирає нових барв:

*коли я стоятиму і ти впізнаєш моє
мовчання на камені
виїзду горить дзвін
невідомого*

Широкий спектр кольорів і відтінків, якими користується Карабович в своїх поезіях, усвідомлює існування незмірного багатства образів і їх різноманітне відбиття через призму індивідуального та особистого. Поліфонія розмаїтих засобів поетичного пізнання відкриває нам нові простори, поетичний містицизм провадить до глибин буття:

відчиняють простір для ластівки

*свідомість одкровення
для яблук*

деталі простору для метелика

та мандрівку в коридори свідомості для мене

*Турове, 13.08.1996
(6⁰⁰—9¹⁰ при ранкових воротях сонця)*

Фіксування часу, місця, пори дня чи згадані присвяти у Екслібрисах, не сприймаються в віршах Карабовича як формальність, що нагадує запис у звиклому щоденнику. Ці записи становлять фон, без якого полотно було б незавершеним.

Кохання і присутність у кожному уламку буття Бога – теми, які співіснують і взаємодоповнюються в єдиному потоці поетичної мови. Кохання обожнене в своїй суті, воно приближує людину до Бога:

*в нетрях стовбурів що у вічності замріяні
ми сплели гніздо для любови незайманої
нагота наших тіл подобається хрестам
придорожнім
і мандрівка в любов на десници Господа*

Внутрішні душевні пульсації митця знаходять вираження в барвистій метафориці:

*як добре в ранковості ясніти забуваючи
кущем горючим кохання зберігатися
і мандруючи до себе ніколи не повернутися*

В переосмисленні теми про перших людей прочитується первозданна сила і чистота людських почуттів, даних Богом:

*ми лежали наго під придорожніми хрестами
дозрівало в нас літо неціловане
на гнізді стояв запізнений лелека готовучись
відлітати у Спасові яблука серпневі*

Прихід ночі стишує заклопотаність дня, темрява змінює обриси предметів, вони окутуються серпанком таємничості. Ніч водночас відкриває і загострює ті відчуття людини, які залишаються в сковку від світла і поспіху дня. Вночі “чути як годинник уласкавлює проминання”, як “метелик здивовано сідає на рамено хреста”. Земна ніч,

пронизана тривогою кохання, щирістю переживань, правдивістю – це частинка космічної гармонійної єдності, це завуальована частинка людської суті.

У *Двох листах до ночі* Тадей Карабович на вступі пише: "Ніч наповнювала мене завжди особливим настроєм та гостинністю. Вночі я почувався вільний, а блакитна ікона придорожніх хрестів ластилася до мене.

Коли наступав ранок, я знову чекав ночі, бо в ній був мій захист та безпосередність.

Давно хотів написати до ночі, однаке не смів її турбувати, боявся, що крихке слово не спроможне віддати душевного настрою"¹⁰.

Серед пір року, які найкраще "віддають душевний настрій" поета є пізне літо та рання осінь:

*кінець літа
серпнево
прощаються лелеки*

*серпнево
стукає твоє серце*

*і усмішка шепотом нагадує
кохання*

Джерелом інспірації Карабовича є традиція, яку поет відслонює, наче завісу, наближаючи деталі, побачені зором серця. Однією з інспірацій є свято Спаса (19 серпня), це, за словами поета, "пора достиглого кохання" і "перших захоплень далечінь". Іншою "інспірацією серця" є постійна мандрівка до Холмської Богородиці, яка в творчості поета займає

---

¹⁰ Див.: Т. Карабович, *Два листи до ночі*, Білосток 1999, с. 5

виняткове місце:

*в свічадах пробачення
Холмська Богородиця з профілю.*

*кущ винограду над митрою
бездоні*

*веселка що виринула після
дощу
(моя душа безсонна
молиться до Тебе)*

Новими тонами і довершеністю збагачуються ці, можна сказати, “головні” теми в кожній наступній збірці: *В пустелі небо чорне* (1995), *Що стою за стіною споминів* (1997), а виняткової виразності набирають у збірці *Два листи до ночі* (1999).

Зібрані в одному томі поезії Тадея Карабовича дають можливість більш цілісно сприйняти його творчий доробок, більш глибоко зрозуміти духовний світ поета. Його філософсько-аполітична і дуже людська лірика не пророчить кінця світу і не відштовхує моралізуванням, вона відкриває світ, “де розквітає поезія”.

Поет пропонує читачеві “свої болісні хрещення доріг”, заповнюючи простір українського слова у Польщі¹¹ новою поетичною якістю:

*ясності
прозора розлеглість*

¹¹ Duć-Fajfer Helena, *Літературна творчість українців у Польщі після другої світової війни*, „Slavia Orientalis” 1996, ч. 2, Т. XLV, с. 203-220

*холодні слова простору
мовчання списаних книг*

*проте лишуся в молитві
щоб засвідчити
таємницю*

Заглиблюючись у сутність слова, автор *Двох листів до ночі* залишається вірним собі, ідентифікуючись з найдорожчими символами і улюбленими темами.

Леся Лещенко

З НОВИХ ВІРШІВ

РОЗЛУКА

B. B. i M. P.

Вона

відходжу щоб не повернутися
з цього вирію самотньо
потойбіч кохання

Він

промайнула наша любов як вітер
тільки запах твого тіла проклинаю
в мріях

Вона

шукаю нас і не знаходжу
притулуюся до спомину як до
подушки

Він

коли дивлюся в себе
бачу наше кохання як всохле
дерево

1.07.2000

ВІДДАЛЕНІ

віддалені від себе листувалися
вичікували звісток днями та ночами

читали пожадливо листи
та думали про любов

як тілами притулені цілуємося
а піт пахне нами

ЗАМРІЯНІ

замріяні як добре себе торкати губами
не думаючи про відчинене вікно

полонені жаданням стомлено лежали
а кров ширяла в наших венах ріками

ЗОМЛІЛІ ЛЕЖАЛИ

зомлілі лежали мертві в собі
і під собою

а яблука існували в Спасі
і як горіхи лузалися манливо

МУЗО З НАДСВІТІВ

*Відповідь на квіління чайки Мілі
писана на світанку 8 лютого Року Божого 2000*

**Музо з надсвітів
вишивана сорочко
чайко Мілю**

що ширяєш над зболілим життям
і скаргою оповиваєш наготу свого тіла

я впізнав тебе ще в чорночассі
і відшукав перо з твого крила

я там знайшов тебе незбагнену
ти йшла повз час як чайка весняна

ти йшла життям як ця слугиня Пана
і несла хрест самотньо навмання

ти з надсвітів дивилася у сутність
а сутність цю забрала глибина життя

твої слова неначе скаргу тиху
клював орел над скелями Кавказу

душа твоя скигліла як пискля
в кубельці слова що зберіг ковчег

в твоїх піснях бринів весняний вітер
а чорна доля заплітала косу

цвіли там ранні проліски дитинства
і рай той світливий хтось там зруйнував

ти вигнана з дитинства йшла як божевільна
та Ангел Хоронитель замріяно мовчав

і слози що тебе палили вчасно
хоча свої чужі були і непривітні

і лютий час мережив косу кару
ти рушників благала заквітчатись

аж хтось подарував цей календар
що має дев'ять місяців мовчання

о музо старовинна антифоно щедра
що повню місяця просила про світанок

прийди о півночі як той коханок
бо для кохання ночі мало

а постіль наша пахла чебриком
ми в стерні заховали цю самотність

аж звідтам Він позував тебе потрійно
де срібнолентий Сян пливе прозоро

де над горами Бог розвісив пристань
твою і не твою чужинко

бо Бог скував твої пісні в кайдани
і чути брязкіт їх далеко

десь поза всесвіт поза простір
і поза нашу вічну смерть

бо це Спаситель посідач та власник
Він приголубить твій позамогильний стан

а нище тіло у човні тисячоліть
блукатиме мовчазно в ерах бранко

рабине слова приманлива коханко
галерничко на празнику Покрови

ДВА ЛИСТИ ДО НОЧІ, (1999)

***

скалічений вістрям самоти
стоїш без захисту як тополя
або мальва

скалічений життям
неначе жебрак змиваєш своє
обличчя
перед свідками

***

хтось допише цього настрою око
або вимолить самотність
назавжди

але віра в Бога тримає мене
при житті
і ці записані слова можливо зрадять
мене
як один з учнів
Ісуса

1992

***

зміст молитов рідко коли зрозумілий
народам
у їх глибині майбутність
вічності

Голя, листопад 1992

УКРАЇНА

моя Україна
зовсім не моя

не мій Дніпро
і Замок в Луцьку

і залізнична станція
у Рафалівці

та родина з XIX століття
віднайдена в Любліні у 1998 році
Боболовичів

ТОТОЖНІСТЬ

ми вийшли наго на галевину любови
під нерозпізнані у темноті хрести
де зовсім затишно хоча нічне провалля
затулило щільною занавісою сутність

ця ніч любови зовсім без тодіжності
де провалля солодке неначе камінь
і стовбури хрестів у сяєві місяця
нагадали про наповненість наших поцілунків

твоє тіло як пристань солодка
де вигладжені невідомі стежинки любови
де мовчання говорить а мова мовчить

і ще поруч юрмляться неціловані хрести
своїми блактиними стовбурами нагадуючи вічність
і одуд переляканий вилетів з дупла в ніч

СПОВІДЬ

ми лежали наго під придорожніми хрестами
дозрівало в нас літо неціловане
на гнізді стояв запізнений лелека готуючись
відлітати у Спасові яблука серпневі

заглянь в дозрілі пустелі минулого
мріями про теплу дорогу посеред себе
ключем відчини обличчя спомину
три сходинки з дитинства давно поза нами

чуті як годинник уласкавлює проминання
та й цей краєвид з лелекою і косою неба
зaproшує нас у свої теплі подушки

стежка через білий камінь у напрямку
криниці біжимо в сторону дитинства наго
а дотики горять і гаснуть в нашому тілі

Голя, 20.08.1998

ПРОЩА

ми вийшли на прощу любови наго
ніч затуляла наші поцілунки та обійми
вітер злизував шепоти з наших тіл хвилями
придорожні хрести стерегли нашу глибоку тайну

у вересневій прощі кінчалося тисячоліття раптове
де мовчання і сміх часу затулювала вічність
і нагота тінню майнула на стовбурах хрестів
і запах твого волосся нагадав про кохання

вигладжена трава потемнілі від ночі тіні
і неозора вічність як наповнена любов
а цілував твої уста постійно недозрілі

солодкі доторки любови як молитва ночі
я хотів викрасти тебе затулити собою
а обійми придорожніх хрестів нагадали прошу

Голя, 12.09.1998

ПОВЕРНЕННЯ

зовсім солодка пристань ці неціловані хрести
і нагота наших тіл в тіні їх стовбурів
тут так затишно що в коханні триваємо
помічаючи лишень як зоріє нічне провалля

чому у Книзі Іова записано що сумне
життя на землі нетривке і даремне
і повернення неможливе під неціловані хрести
ані у глиб дозрілого серця ані у спомин

тому так важко мандрувати до пристані
де тіні нецілованих хрестів і наше мовчання
у сріблі молитви даремності і повернення

може це кінець дня може це початок ночі
обережно хоча даремно зачиняємось на ключ
і отулюємось теплим ковчегом любови

ДЕРКАЧІ

проводимо осінні дні під раменами хрестів
окутані у бабине літо імлу та запах яблук
наша любов як невинний погляд або вирій
майже не говоримо проте розуміємо свої дотики

ця галевина з теплими дотиками хрестів
і наша любов як перші поцілунки бабиного літа
золота роса на твоєму тілі оголеному
і блакитні хрести що вагітніють в пожежі любови

міцно притулені до себе лагідніємо осінньо
спиваємо солодкість наших поцілунків і кохання
світи замовкли і тихо дивляться з пустелі

ти є моєю назавжди я до кінця є твій
присягаємо собі вічність а яблука осінні
падають в траву і лякають притихлих деркачів

Голя, 21.09.1998

МЕТЕЛИК

удосвіта будиш мене торканням уст зелено
усмішкою вливаю в твої солодкости спрагу
ми мріяли кохатися під придорожніми хрестами
і Господь дозволив вийти на цю прощу

але день виганяє нас звідтам наго
і небо засвітилося першою порою світанку
твоє тіло вологе в росах привітання
я затуллю міцно своєю спрагою

забуваємо що день виганяє нас з любови
мандруюмо в прошу як в зелену казку
перший раз цілуємося хоч за нами ніч

аж несподівано в проміннях сонця
цей метелик здивовано сідає на рамено хреста
і блакитний колір мерехтить плащем торкання

01.10.1998

ВИГНАННЯ

ти щось говориш до мене а твої слова
забуваються у солодкому гнізді кохання
блакитні ковчеги хрестів розсвітлює день
і ми здивовані наповнюємося стидом вигнання

ангел світанку виганяє нас з ночі любови
вогнем тисячоліття казкою бабиним літом
засоромлені одягаємося у шкіри дня
молитву придорожніх хрестів освітлює сонце

за нами крила непереспаної ночі
теплі шепоти про кохання залишки солодкости
мандрівка в любов казку в нічні яблука

а день затулює цю любов у спомин
зачиняє на замки минулого глухотою дня
і соромно питати про спогад придорожні хрести

В СОЛОДКОМУ МЕРЕХТИНІ

в мерехтінні ночі смакуємо собі яблуко
ти сперла оголені ноги на стовбур блакитний
мандрюємо до себе в солодкому забуванні
вагітнієм непритомно закохані

кров спраги вибілює наші поцілунки
руки шукають рук а уста дивляться зелено
і стовбури хрестів над нами розвісив Господь
баня ночі з місяцем у небі одягнулася у серпень

торкаю неначе вітер твоє замріяне волосся
знаю пропасні заглиблення солодкого тіла
ти є для мене як яблуко на Спаса серпневе

огортає нас ситість хрестів придорожніх
цілюща ніч павутиною налягає на сповідь
наша мандрівка закінчена хоч триває далі

КРАПЛІ ДОЩУ

в нетрях стовбурів що у вічності замріяні
ми сплели гніздо для любови незайманої
нагота наших тіл подобається хрестам придорожнім
і мандрівка в любов на десниці Господа

запам'ятовую твої дотики на осонні ночі
мандрюю в гущавину твоїх замріяніх очей
зелений обрій наших розмов розсвітлив місяць
деркач незабаром з клепсидри викличе день

і ось краплі дощу заполонюють нас в коханні
обступають серпнево і полощуть вічність
як дві ластівки ховаємось під ковдру цілющості

дощем вмиваємось як причастям
біжимо наго серед ранкового туману
а Господь біжить за нами в синьому оголенні

В ЦЬОМУ ЗАБУТТІ

в цьому забутті хвилюючої серпневости
стовбури хрестів розсвітлює місяць пізній
за нами багато наготи що вибухами поцілунків
забаруються в синьому звідки немає повернення

твої солодкі сни я вичитую з замріяних очей
поволі скрадаюся між твої коліна наго
і хрести синіють над нами плащеницею
відчиняється вічність неба ключем Всевишнього

і ось він святий Онуфрій на ковчезі Бугу
мандрue з рибами та лагідним пошумом води
аж його зупиняє сонний Яблочинський акафіст

і ми наго вибігаємо назустріч ночі
і я женусь за тобою між іконою хрестів
і ти шепочеш цю таємну молитву з акафіста

ТІНЬ ХРЕСТА НАД НАМИ ЯК ДЕРКАЧ

ранковий промінь сонця як десница Бога
освітлює наші тіла в багряниці любови
прохальні забуття зеленіючого туману
і вологість сну сповзають з нас простирадлом

заглиблення солодке ранкового прозорого сну
кроки непомітного проміння сповзання день
вигладження шкіри дотики персів губами
притулення до себе колінами животами обличчями

як добре в ранковості ясніти забиваючи
кущем горючим кохання зберігатися
і мандруючи до себе ніколи не повернутися

забутися про присутність хрестів хвилюючих
що синю смугу малюють на вічності
і на нашому тілі присідають як деркач

ЧЕРЕЗ ЗАМКОВУ ЩІЛИНУ

очі ночей дивились в нутро моєї молитви
бентежні зорі нашпітували безсонність
через Голю ступала босоніж Мадонна
а вітер зовсім наго біг туманом

зелені шепоти води неначе цілунки перші
майнули з нутра небес і згасли дотиком
на спраглому тілі безсонності деркач зупинивтишу
Мадонна бентежила Голю молитвою

ми притулили до щоки синій колір церкви
обіймали ніжно стовбури придорожніх хрестів
через замкову щілину заглядали в потойбіччя

лунали перші спалахи світла з-за хрестів
стіни церкви ніжно вигладжував світанок
день стягав ковдру ночі з наших босих стіп

ДВА ЛИСТИ ДО НОЧІ

я писав два листи до ночі
де слово округлилося як темний птах

де місяць розсвітлив сліди затерти
де хрест у темряві стеріг мовчання

прийди до мене цей лист написаний
конверт заклеєний адреса темна

прийди о півночі цей лист закінчений
стережу цю самотність і темінь

***

твоє небо є синє

напиши листа синього як твоє небо

твої придорожні хрести є синього кольору

прийди наго в синьому під моє небо

пахнеш розлукою

а в твоїй усмішці є багато неба

НІЧ

стукаю безслівно в двері ночі
і не бачу погляду закутаного в темінь

вийди навпроти це я твій ніхто
говорю до ночі зовсім наго

стукаю безслівно в твої холодні двері
і не бачу затемненого погляду

***

прошу щоб відчинилося віко
спомину
але не відчиняється

і птах присів на рамено
хреста

прошу щоб відчинилося віко
забуття
але не відчиняється

і птах злетів з рамена
хреста

НЕМАЄ ПОВЕРНЕННЯ

небає повернення під тамту забутість
ані під тамту вежу

ані під покров хрестів
серпневих

де Спасові яблука пахнуть
а могили
мовчать

ані під цю гору
з-під якої випливає кришталева прозорість

ані під голос тамтого дзвону
що нам в'язав руки

ХТОСЬ ПОВЕРТАЄТЬСЯ

хтось повертається а хтось ні
сліди постійно затираються безслідно

самітні дерева оголені затулили
ікону хрестів

невже Господь забув про хрести
та про самітні дерева

Голя, 16.11.1998

НАД РАНОМ ВІТЕР

над раном вітер намагався
застукити у моє мовчання

заглядав до вікон
зачинених неначе птах

волав мене з тамтого берега
де пишеться вірш хоча двері

замкнені на ключ вічності

ДНІ НЕ БУЛИ ПРИВІТНІ

дні не були привітні вологий подих
ночі
затулював у вічність наготу хрестів

і ми іконою кохання грілися в кущі
палаючому
аж нас проймала млосність наших тіл

Голя, 27.11.1998

***

майнула осінь в мряці ночі
усміхнулася

двері відчинила навстіж
і замкнула за собою ключем

в глибині світла і темряви
вийшла на галечину
сутности

в промінні затулення
лежала зі мною в іконі

***

невже на острові непереспаної ночі
так самотньо
тобі і мені

невже ця стежка так різко веде
в безсоння
в дощ та вологість

невже ці стовбури хрестів
(під якими відшукуємо себе солодко)
нагадують

що пора вертати
що пора вертати

28.11.1998

***

в горлі ув'язнене мовчання
сліди ночі на стежці серця
останні виплекані слова юрмляться
наче рядки листа до ночі

за дверима ночі день
за стежкою прірва озеро камінь
за деревом сумління ночі
те що забудеться запечатане Господом

***

постій біля ночі
погрійся щокою об її холодну щоку

доторкнись її темного волосся
в очах відгадай заглиблення темні
відчитай забуття або затаєні
жахи

тіні розпізнай що лягли від хрестів
і нас наго що накриваємось молитвою
любови

і цього деркача що в нерозпізнанні
наївному
лякається наших шепотів і з'юрмлених тіл

20.12.1998

***

дні не були привітні
а улюблена ніч стіною вологости
розсвітлювала спалахи безсонні

я лежав затаєний в кубельці страху
і дивився на придорожні

в синіх кольорах хрести

СПРАГА

шелестіло листя і вітер гнув галуззя
(забувалися прості речення окремі слова)

дні не були привітні боліла кров у венах
(і дятел кував дупло у стовбурі хреста)

**ЩО СТОЮ ЗА СТІНОЮ СПОМИНІВ,
(1997) ЕКСЛІБРИСИ (РУКОПИС)**

***

різні події
з дитинства
набирають значення

для мене
що стою за стіною споминів

щораз важливіше
пригадати
різні події

Голя, 16.09.1995

ЗАГЛИБЕНИЙ У ВЕЖУ СПОМИНІВ (ЗАМІСТЬ ВСТУПУ)

заглиблений у вежу
споминів

шукаю цього острова
присутнього
в мені

гортаю прірву
днів
що
відійшли

це сентиментальна подорож
по Холмщині моїх віршів

*(навпроти лісу в Голі
у липні 1996 р.)*

ГУЦУЛЬСЬКИЙ ЕКСЛІБРИС ДО СТОЛІТТЯ ЯКЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

краєвиди з деревами життя
на гуцульських тарілках та мисках

мальовані в Олаві на Шлеську
під кінець століття

без дат та підписів автора
Казимира Возняка з Пістиня

ХОЛМСЬКИЙ ЕКСЛІБРИС ДО СТОЛІТТЯ ЯКЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

мовчання вересневих ночей
в кошику яблука осінні

безгомін Христових страстей
в церквах пустіючих

ВИЇЗД ПОЕТА ПЕТРА МІДЯНКИ (ДЕКІЛЬКА СТИЛІЗОВАНИХ ЕКСЛІБРИСІВ)

***

зустріти поета що прибув
останнім поїздом
і останнім від'їде звідси
стилізуючи цей майбутній мотив

це наче читати з його
очей сю прощу
цей приїзд
бо це побачення то хвилина
мовчання бо вітатися
то розпощатись
а розмовляти це ковтати
виїзд

***

виїзд одного поета
відбувся
в середині
квітня
кілька днів перед
вербною неділею
майже два тижні
до Великодня

***

коли я намагався тебе
зрозуміти
ти був весь у від'їзді
хотілось зупинити тебе
хоча на хвилину стилізованого
екслібрису
та чекали на тебе нічні
вагони поїзда
і я проковтнув
вийзд
як причастя

***

відбуття поета
ніхто не зауважив
все відбулося так якби
нічого не сталося
навіть бруківка
спала під ногами
прохожих
нічний поїзд лише
вистукував
біле мовчання
ночі

на вулицях продавалися
великодні забавки (деркачі
пташки та калаталки)

***

той поет в
поїзді
забажає молитися
або читати поезії
вивезені з книгарні
назавжди

нічого не станеться
в політичній Європі
поети спатимуть
зморені будовою своїх
атлантид
та ніхто не спом'яне
цього виїзду
ані цієї зустрічі

**БОГДАН БОЙЧУК ВИДАЄ АНТОЛОГІЮ
УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕРНОЇ ПОЕЗІЇ В ДІАСПОРІ
„ПОЗА ТРАДИЦІЇ”**

у Канаді виходить
антологія поезії
під заголовком „*Поза традиції*”
Богдан Бойчук упорядник
1993 р.

на сторінках антології вірші
автохтонів писані мовою
рідного села або задрипаного
містечка на Сході

метафори та синтакси
конфігурації
і прозопоезії

мова якою розмовляють або
висловлюють тіло любови

мова терпкого домашнього вина
що настоюється на підвіконні

підземна молитва зачерпнута
з остаточності
абстрактна говірка придорожніх
хрестів в шанці поета

літопис покиненої церкви
до вікон якої заглядає
комета минулого

ОСТАННЯ ПОЕТКА ВІДБУВАЄ ДО АМЕРИКИ (EX LIBRIS МАРІЇ РЕВАКОВИЧ)

покидаючи Європу
остання велика поетка
залишає намиста
сукні
недопечені рогалики

їде сюди де у телебаченні
мордують
вбивають
де мухи ходять по людині
в білий день
на середині вулиці

залишаючи Європу
поетка
забиває цвяхами склепіння
минулого
загортав у подорожню валізку
адреси
в яких рештки споминів

у холодний ранок коли
ще спить
ненависне містечко
підходить до каси бере квиток
сідає у поїзд
дивиться у вікно за яким
цей байдужий
краєвид
хтось поруч реформує уряди

захоплюється онуками
проповідує кінець цивілізації

поетка має досить
країни
під нігтями якої
власність
заборгованості

поволі обмірковує протест
проти мешканців містечка
які взимку тримають
псів
на ув'язненні
не дивлячись на
мінусові температури

поетка знає що перед нею
Юпітери Манхатану
якого не порівняти
з містечком

13.07.1994

КІНЧИТЬСЯ НАШЕ СТОЛІТТЯ (ОСТАП ЛАПСЬКИЙ БУДУЄ ВЕЖУ СВОЄЇ ЛЕГЕНДИ)

на шпальтах „Гомону”
незалежної газети нашої меншості
в Польщі
втікач біля криниці без спонсора
розмовляє з читачем

назагал двомовно
(оригінали та переклади
самого автора)

на фотографіях
поет
що скинув льняну сорочку
Полісся
підперезаний Європою
будівничий своєї легенди
мандрює коридорами століття
яке кінчається
заглядаючи у вікно слова
як в чашу

уважний до себе
дописує рядок не переспаних ночей
до змісту дня
виправляє чужі вірші
залишаючи при цьому прізвища авторів

наше століття кінчається
попереду святкування кількох
ювілеїв

у тому 400-річчя
Берестейської унії

хотя ця дата
нас не торкається
приємно буде випити чай
з пампушком
на кошт греко-католиків

на старість всі дивачіють
байдужі до змісту ювілеїв

воліють тістечко від промови
чай або каву
замість ювілею

на руїнах фотографії кодака
хтось єсть тістечко з кремом
під час промови

Європа зникає
в нашому спомині
попелючи ватрою
століття

Голя, 7.09.1994

ВИШИВАНИЙ РУШНИК З УКРАЇНИ

через грати і бездоріжжя
жорстокости

Василь Стус прагне дати знак в майбутнє
а скупе сонце півночі
морозить його обличчя
вогненне

він бореться з ними а вони борються з ним
і поки він живий іде страшна шамотанина

але вони перемагають і тому над ним
цей стовпчик з надписом 9 і вишиваний рушник

**МИСТЕЦЬ ЗІ ЛЬВОВА ВОЛОДИМІР ЛОБОДА
НА РУЇНАХ ХОЛМЩИНИ (ЕКСЛІБРИС)**

під кінець століття
мистець зі Львова
відбуває на Холмщину

на руїнах українськості
малює еротичні обличчя
ікон

художника жахає
глушина достеменности
проте захоплює
голе дерево стель
в хаті поета

ночами на картинах він
ставить знаки запитань
та оклику

Голя, 10.09.1994

**ПОЕТКА НАДІЯ АРТИМОВИЧ
НАДСИЛАЄ З ПІДЛЯШШЯ СВОЮ
ЗБІРКУ *ДВЕРІ* 1994 Р.**

поетка Надія Артимович
надсилає свою збірку *Двері*

де скуйовджені метафори
переплітаються з самотністю

де кожний рядок
це ікона або клеймо
страстей Господніх

Більськ у якому
мешкає поетка
золотіє банями спогадів
правдивости
у віршах

Голя, 26.01.1995

НАДПИС НА ЕКСЛІБРИСІ: РОЗАЛІЇ ТА ЮРІЮ ІЛОКАМ

гончарі з Косова
з німбами святих

на щоках
окаринок
зелений мольберт
гір
кубізм і число
останніх
князів
кераміки

Голя, 12.02.1995

ЕКСЛІБРИС ПОЕТЦІ МАРІАННІ БОЦЯН

Маріанна хоче залишити після себе
не принижені
людським голосом
стеблини трав

недоторкані зором
долонями
розумом

вільні
від мовних найменувань

тому так наполегливо вертає
до криниць дитинства
де стільки ще болить
хоч майже все
назване
мовою
Предвічного

Голя, 7.04.1995

**СВЯТИ ВОЛОДИМИРА НАУМЮКА
(ЕКСЛІБРИС)**

повертаються
а Нарва
пліве
і риба у сітях б'ється

повертаються з проші
а риба в Нарві
в сітях

Черемха, 8.11.1995

ЕКСЛІБРИС ВОЛОДИМИРА ПАТИКА

мистець у Перемишлі
разом з Ярославом Лемиком
дивляться на фасад
катедри Іоанна Хрестителя

Володимир Патик
впізнає мене
хоча ми бачимося
другий раз у житті

в його майстерні
замкнені на ключ
всі краєвиди
виразности

Голя, 21.12.1995

ЕКСПЛІБРИС ЧЕСЛАВУ МІЛОШУ

з ліній на долонях хтось читає майбутнє
роздумує над минулим сумує
сміється
просить прощення

та над його головою велике мовчання
минулого
і тільки вгорі як крапля ключ
дикого птаства

зграя лебедів німа та величава

перед ними один чорний лебідь це він
князь поезії
що стискає в дзьобі яблуко і зорить
вперед неначе в ковчег майбутності

Голя (понеділок, 11.55), 1.01.1996

ЦІ ТРИ ОСИКИ НА СПАСА ВОЛОДИМИРА ЛОБОДИ (ЕКСЛІБРИС)

ці три осики на Спаса
виглядають як гніздо
серед безмежності

в зелених верхів'ях дерев
ховається птах
рідкісний

біля стовбура
відпочиває
мандрівна лань

а тінь трьох осик
довго біжить
за сонцем

Голя (ранком), 19.01.1996

ЛЬВІВ У СІЧНІ (ВІКНО НА ВУЛИЦЮ)

вікно на вулицю
з хвилюючою архітектурою

двері
кухонні
дуже поруйновані

абстрактні мозаїки
та кава яку
пані Людмила
поставила на столі

білий вхід до кухні
січенъ (загадковий)
і тільки він мистець
сидить у темній частині кімнати

Львів, (20.10)27.02.1996

КРИЗА

на першій сторінці
„Нашого слова” № 6 (2011) ’96
вірш Остапа Лапського
Величання
присвячений мені

у вірші
прозорі географічні країни
їх еротична присутність
в кодексах
вічності

склепіння
православних слів
(старого юліянського
календаря)

криза перед учнем

поет величає мене
закликає читати мою збірку
Атлантида 1993
ISBN 83-900854-1-0

промовляє ранами
метафоричності

Голя, (3.10 ніч) 6.02 / 24.01.1996

ШАНА

**я дякую
поетові за кризу**

**бо величає він мене віршем
який читатимуть покоління**

**з нього вони дізнаватимуться
що був такий поет
Остап Лапський з Полісся**

**та холмський поет
Тадей Карабович з Голі**

ЕПІГРАМА АНДРІЄВІ МЕНТУХУ (МИСТЦЕВІ)

можливо там в Атлантиді
є також твоє призначення

з минулости

якась деталь або цілість
врятована в пам'яти

перенесена через потоп
на ковчег

і вивезена в свідомість
загратованих краєвидів
переселення

ЗАГУБЛЕНИЙ ЕКСЛІБРИС МАРІАННИ БОЦЯН

написаний вірш загубився
і тільки я продовжую
шукати його
посеред онімілого дому

екслібрис для Маріанни
був
спробою переосмислити її вірші

відчути сенс життя
в галактиках вічності
цей вірш
відкликається на прості
речі
(природу та всесвіт)

був спробою віднайти
сутність
Божого одкровення
і людину яка
відслонює своє тіло
в хвилину любові

Голя, (12.30 вдень) 10.06.1996

ОКРЕМІ РЕЧІ

окремі речі пам'ятаю
екслібриси
з тамтого часу

деталі
що виринули звідтам
поза простором
та свідомістю існування

береги
зnenавиджені

Голя, (4.20 - 5.10 рано) 19.06.1996

БІОГРАФІЯ

відчинити багато дверей
за якими можуть бути
наступні двері
або прірва

це біографія
писана день при дні
ніч у ніч

повна галактик
та невідомих досі
слів

читаючи свою біографію
думаю про
невідомі досі слова
двері
та прірву

Голя, (5.20) 19.06.1996

ЦЯ ПЛАНЕТА

ця планета
неначе коридор
де вхід та вихід

засніжена або випалена
спекою

залита повінню
або вбога на вологість
(як пустиня)

Голя, (вітряк 9.20) 28.06.1996

ЦЕ ЗАБУТТЯ

цю пам'ять
щораз більше відчуваю

навіть тоді
коли все забуте

Голя, (4.40 рано) 7.07.1996

НАЙТЯЖЧЕ

найтяжче присвятити екслібрис
найближчим

тим хто
в одній кімнаті
або спальні

в безсонні ночі
думаю про найближчих
про Луку (мого сина)
та про Алінку
(мою дружину)

хочу для них написати
екслібрис
тобто вірш
з присвятою в заголовку

(звичайно кожному з них
окремо)

щоб залишити цей знак
моєї безсонності

Голя, (3.10) 8.07.1996

НАД РАНОМ

просочується світло зовсім притемнене
забуті речі забиваються
пригадані тривають в пам'яти пригаданими

паломники мандрують до святих ікон
прикладаються до їх облич уздоровлюються

іконописці пишуть ікони в келіях
байдужкують до посідання моляться

ченці служать утрені в храмах
монахині пересувають чотки в пальцях

хрести стоять біля доріг вичікують
над Нарвою чути кря кря та окрім цього
всюди залягає безмежна тиша

потоп насувається на Вавілонську вежу

Голя, 12.01.1997

***

на мене нагого дивилися оголені хрести
з обличчям що
нагадують
твоє обличчя

з думками що нагадують твої думки
з устами що вишпітують сумніви

**З МАНДРІВКИ: ОРІЛЬСЬКІ ЛИСТИ
(РУКОПИС)**

***

мені з дитинства запам'яталися одуди
минули неймовірні роки на моєму небосхилі
коли я їх знову побачив ідучи біля
річки
мені нагадались дупла в старих вишнях
запах гнізда
та дивне враження часу що був жорстокий
і непривітний

Turove, (4.40) 10.08.1996

МОЖЛИВІСТЬ ПОБАЧИТИ

можливість побачити справжній вогонь ватри
справжню серпневу ніч що поступається
світлу дня
читати в своїх думках захоплення дрібницями
травою падаючими грушами горнятком
в якому закипів чай та настоюються вірші

Я ЗАБУВ

я забув про звичайні речі мандруючи
довго через мое коротке життя
погасло в душі багато захоплень
і ти віддалилася з кохання в буденність

тільки Лука відірвався від цієї реальності

СПОВІДЬ

сповідаюся
вогневі
пустці днів забутих

прийми мене чистим
відчини мені
ключем спрагlosti

У МАНДРІВЦІ ДО ТЕБЕ ЧЕРЕЗ ЗЕМЛЮ

у мандрівці до Тебе через землю я дуже
втомився
багато моїх мрій затерлося і загубилось
я ніс непотрібний вантаж звіростей
було соромно ввійти в Оріль дивлячись
на себе
моє тіло віддалилося від моєї юності
стало важке та забуло про кохання

(я поволі скидав одежду і наго входив
в Йорданську воду Орілі)

***

у воді я побачив своє
справжнє відбиття

між двома берегами серпня

це було для мене дивне враження
адже я звик до себе не від сьогодні

я стояв за стіною споминів
та хотів впізнати себе нинішнього

зі мною з уяви

ЗАКЛИКАННЯ

вийшовши на гору Гілею я закликав
ковилу
траву яку мені довелось побачити
вперше
траву звуків голосів та відгомону
дивну рослину що вбирає в себе спекоту
сонця і тулиться до степу
як до грудей

(мене закликає цей образ)

ЗОРІ. НІЧ

зорі nocti орільської що поступаються дневі
сповнені достигlosti
Ти мені даруєш Господи

щедра Твоя десниця
і око Твоїх
зірок

і око Твоїх зірок
Ти мені даруєш Господи

щедра Твоя десниця
та заглиблення сповненостi

ЦЕЙ ПРЕСТИЛ НОЧІ

сидячи біля цього престолу ночі
я уласкавлював вогонь для себе
розмовляв з самим собою
дивився в себе
мовчав

забувалися та пригадувались
події
минала ніч самотня й величава
неначе храм сутності

ХРАМ СУТНОСТИ

рахунок сумління зі всіх подій
та пошуки в собі шляху
що переведе мене на той
можливо не такий крутий берег
як оцей
молю Тебе про це

ЗНАКИ ЗАПИТАННЯ

чи потрібно ставити ці знаки
коли Ти Боже мовчиш
в цю ніч

тільки схрещення галактик
поступаються дневі
(після ночі)

ГУСИ

кілька ключів
відкрило небо своїм довгим криком

вони вилетіли ранком з-за Гілеї
і перелетіли над моєю головою

холодний ранок своїм дотиком лизав
ковилу
стелився росою на подвір'ї
та обіймав мене щільно своєю
багряницею

***

своєю багряницею обгортав мене ранок
стелився росою та холодом

велике небо що було таке таємниче
ставало синє і глибоке в молитовности
ранку

***

в молитвности ранку забуду про дотик
ночі
за мною баня неба з розписами галактик

таку розмальовану баню я бачив в дитинстві
переступаючи поріг храму

і храм і ніч тривають довго
молитовною хвилею ранковости

птах сонця
запалює молитовну хвилю ранку
в мені і поза мною
і в глибинності

Я УЛАСКАВЛЮВАВ

я уласкавлював вогонь
розмовляв з ватрою та мовчав
довго

ми були самотні удвох в багряниці ночі
і тільки гора Гілея
непомітно
була поруч

МЕНІ НАГАДАЛИСЬ

мені нагадались ранкові промені
що смугами через прочинені двері
освітлювали залишки ночі
в заломах кімнати

я був тоді зовсім малий
і мої забавки
освітило сонце
на мить
щоб згодом затулити їх дотиком
майбутнього спомину

***

спомин про минуле
стає важливою часткою для мене
замкнені в ньому речі
освітлює пам'ять
ранковими смугами сонця
що огривають моє серце

МОЄ СЕРЦЕ ЗАМКНЕНЕ НА КЛЮЧ

моє серце замкнене на ключ ранку
освітлює промінь спогадів

мої спогади це Холмщина
з якої я вийшов в невідомості
повернення

***

застукай в мої відчинені двері
словом
поцілунком
відрухом

заглянь

хочу відповісти на твій стукіт
до моїх відчинених дверей

РАНКОВІ СМУГИ СОНЦЯ (СОНЕТОГАЙКУ)

освітлюють ластівку яблука
що готуються до Спаса

метелика
та мою пам'ять
яка мандрує коридорами спрагlosti

КОРИДОРИ СПРАГЛОСТИ

забувають про ластівку
яблука що готуються до Спаса

метелика
та мою пам'ять
яка мандрує в деталі сутностi

СУТНІСТЬ

за якою сковалася ластівка
Спасові яблука
метелик
та моя пам'ять
в мандрівці до ключів таємничості

КЛЮЧІ ТАЄМНИЧОСТИ

відчиняють простір для ластівки
свідомість одкровення
для яблук

деталі простору для метелика

та мандрівку в коридори свідомості
для мене

*Турое, (6.00 - 9.10 при ранкових воротях сонця),
3.08.1996*

ДЛЯ МЕНЕ (МАГІЧНІ СОЛЯРНОСТИ)

магічні солярності
у позапростір

десь там де тільки Він
що закличе без зайвостей

десь там де тільки Він
якому ні початку ані кінця

десь там де тільки Він
що був є і буде

ЛУСКА

в лусці свого нутра
ховаю
ці спогади відгукнись
на їх звуки
і Ти відгукнись Господи
на луску моєї молитви

Turove, (18.20 в молитві), 13.08.1996

СКІТСЬКИЙ КУРГАН НА ГЛЕЇ (ТРИ СВІТЛИНИ)

розритий
без кам'яної баби

проте стереже в своїй могутності
шлях на зоряному небі
обличчя сонця ключ до лисячих нор
ковилу

НА НЬОМУ

на кургані залягає тиша
вуж гріє луску свого тіла

ночами
приповзають сюди блищаки

і розсвітлюють
забутість

ЗАМАЛО

**багатьма замками зачинений
та словами що загубилися**

**неначе ковчег
який після потопу
осів на суши**

НАВПРОТИ СОНЦЯ (СОНЕТОТРІЙЦЯ)

1

над степом горить сонце немилосердно
гора Гілея височить могутня
лелеки над Хвисівкою збором
вуж проповз у бур'ян біля пустки

в пустці залишки пам'яті непомітної
крізь стріху проглядається небо і всесвіт
Мадонна на іконі стереже цей дім
в якому стільки було проте залягла тут вічність

над степом майорить могила давня
обличчя соняшників біля її піdnіжжя
дрібне волосся ковили зачісую вітер

ця неймовірна тиша огортає мене звідусіль
я скидаю з себе зайві ганчірки цивілізації
заплющую очі і лежу наго навпроти сонця

ХВИСІВКА

2

замріяні в городах мальви та чорнобривці
стріхи що пам'ятають минуле
жінки юрмляться біля очеретів їх ноги
проглядаються в мутній воді озер

це очиці степу що вигорів у сонці
висушені вітром білизна на шнурку
через вікна заглядаю у пустку
барокові комини і глечики тут зачинені

на ключ в дослівному цього вимірі слова
на безпам'ять в філософському вимірі слів
на літопис в значенні значень минулости

біля давньої могили зелені рамена груші
терпкі дички залягають під моїми ногами
моє голе тіло в сонці як в полоні любови

ДОРОГА ДО МОГИЛИ

3

з гори Гілеї видно ці неймовірні знаки
це долина порізана очицями збентежених озер
вони затулені в комишах неначе в заграві
лишень чапля кружляє над степом

далі ліс язиком зеленим у смузі сонця
обступає річку та небосхил Бабайківки
хвилини дні століття зупинилися молитовно
триває магія другого тисячоріччя від Христа

незмінно існує курган розритий
зарослий ковилою та колючими будяками
 силуетами яструбів що доляють простір

і ось наприкінці століття
стою тут і вдивляюся в простір
і мое спустошене тіло заглиблюється у всечас

Turov'e, 16.08.1996

ЗАПАХ М'ЯТИ

був скрізь
ми пили напарену м'яту пізніми вечорами
та говорили про мистецтво

багато слів пахло м'ятою
з берегів Орілі

ЗАПАХ ГРИБІВ

на схилах та кручах
білі гриби

виростали кожної ночі

цей запах нагадував моє дитинство
де в лісах пахло грибами

***

в цьому краєвиді
людина дивиться на дерево
торкає долонею камінь

слідкує за польотом птахів

в цьому краєвиді
небагато міняється протягом часу
що називається тисячоліттям

ЛЕЛЕКИ В ТУРОВОМУ

вони літали над селом
білим крильми розпластані наді мною

їх клекіт пригадував мені Голю
та багато інших місць Холмщини

Turove, (11 - 12.30) 18.08.1996

ПИСАНІ РЕЧІ

запам'яталися з моря різних прочитаних книг
багато записаних речей закарбувала
свідомість

проте ніяк не можу записати
колір води в річці
відбиття свого тіла в руслі Орілі

СПАС В КИТАЙГОРОДІ

біля церкви натовп яблук
та груш в кошиках

запах ладану

з хресним ходом ідуть яблука
це яблуневий Спас
з іконою Преображення
попереду

Турове. Китайгород, 19.08.1996

ІКОНИ В КИТАЙГОРОДІ

ікони на Спаса
в Китайгороді

в рушниках
та яблуках

ЛЮДИ НА СПАСА

з кошиками яблук
з іконами в рушниках

зустрічають яблуневий Спас
хресним ходом
навколо церкви

Turove, 20.08.1996

АЛІНКА І ЛУКА

вони десь там у Голі
живуть собі щоденно

відстані поділили нас
на два або три острови

Турове, (ранком), 21.08.1996

ДОЩ

нависав звідусіль
в теплих хмарах вологий та
несподіваний

вітер його розвіював
неначе сіяв або кидав на землю

було це для мене
несподіване та загадкове

ГРИБИ

виростали кожної ночі
на галівинах та схилах

їх було дуже багато
я кожного ранку виrushав їх збирати

одного разу вуж метнувся поруч
іншого жаба скочила перелякана

І ДОЩ І ГРИБИ ДИВУВАЛИ МЕНЕ

я приїхав з Холмщини
де гриби ростуть інакше
де бувають часто інші дощі

важко одним реченням
розвісті про ці явища
особливо у вірші

тому лишиться це вічною
таємницею відкривання

Турове, (ніч), 22.08.1996

ЛИШЕНЬ ТУТ

я відкривав себе до пізніх годин ночі
сидячи в темному приміщенні
я пригадував речі які тут були вдень

кераміку м'яту з берегів річки
що сушилася на долівці
скульптури двері розмальовані та стелю

все це був мій серпневий світ
Anno Domini 1996

Я ПОЧАВ ПРОЩАТИСЬ

я почав прощатись пізніми годинами ночі
з дощем та ясніючим небом

з дивним хрущем що називається скарабей
або бздун
бо обрав собі за хату кизяк
(тобто гімно)

з дверима на яких Володимир Лобода
намалював
цілу історію мистецтва
та зі стелею повною таємничості

СТЕЛЯ

повна таємності
дивилася ночами на мене та мій сон

мені снилося що я мандрую
і моя мандрівка забувалася та ясніла

це була дивовижна мандрівка
над якою я бачив розмальовану стелю

ГОДИНИ

перепліталися з моєю безсонністю
довгі та короткі водночас

в їхніх нічних сховищах
ув'язнені були мої вірші

я виплітав слова із сітки ночі
усвідомлюючи що це ключі
до моєї безсонності

МОЛИТВИ

я молився простими словами
нічого не бажав що могло мене бентежити

не знаю чи Він вислухав мене
проте я відчував що Він є зі мною

в таємничих нічних годинах
Він беріг мою самотність

я отримував безмежну ласку
писати вірші

Turov'e, (світає біля вогнища), 22.08.1996

ПРОЩАННЯ

прощай ковило на Гілеї
прощай Оріле та садибо
і ти небо над Туровим
з лелеками

прощай серпневий дошику
дрібний та теплий
і ти ватро що гріла моє мовчання
кожного вечора
і протягом дня

і ти кринице з водою
яка випливає з підземної гори

і ти саде зі сливами
та грушами

Turove, (перед виїздом у мандрівку) 26.08.1996

ПОЯСНЕННЯ

в Туровому я був
у Людмили та Володимира Лободів

їх оселя на березі Орілі
в степах

захищала мене від 9.08.1996 р.
до 26.08.1996 р.

тут я написав ці листи
мандруючи в дзеркало гріха
яким є вірш

, „В ПУСТЕЛІ НЕБО ЧОРНЕ”, (1995)

***

в свічадах пробачення
Холмська Богородиця з профілю

кущ винограду над митрою
бездні

веселка що виринула після
дощу
(моя душа безсонна
молиться до Тебе)

***

що годувала берегла стояла
біля нервів кришталу трутизни

що вдарила тепер в обличчя
і всю уяву палитиме

згорілий
не гляну тобі в очі в простір сонця
кирею

***

цвіли колись на Острівку
ранні кулі (*Primula Veris L.*,
Primula Officinalis (L.) Hill.)

пригадували нагле горіння
неначе очищення від
скверни

мабуть жовтіють там і нині
ці вогняні квіти
серед випаленої напровесні
трави

***

невже полічені шепоти
про кохання
зернами днів
де гасне в нас вогонь
спраги

невже зайво летить над нами
дике птаство

***

пригадую в дитинстві заквітали
біля дому півонії
травневі
літали над ними важкі джмелі
та оси
непомітна комаха сідала на пелюстках

чомусь нагадався цей далекий обрій
що забринів струною
в мені

***

іржа моєї молитви
раптова
(властиво з загубленим почуттям чисел)

запитаю колись Господа
чи кохає Холмщину

КЛІТКА ПРИСТРАСТИ

клітка пристрасти
розпростерта над міфом
дитинства

теплий простір Бубнова
безсонні години
щораз коротші
аж зливаються у спомин

заквітають півники
(по латині: *Iris pseudoacorus*)
і лишаються у безодні
віршів

ПРИТULEНИЙ ДО СВОЄЇ ХОЛМЩИНИ

через ґрати думок
просочується тінь
і один промінь освітлює
іржу крови

думки що зраджують
і ті які окреслюють кохання

запах паленого ладану
і тризна молитви в келіях
прохань

ДИТЯЧІ ЗАБАВКИ

дитячі забавки
збираю в уяві

які ще вчора лежали розкинені
по Холмщині мого дитинства

пусті майданчики
з дерев'яним коником
що тягне возик

тієї святковости
примара

***

мужчина що старіється
відчитує минуле
зі своїх долонь

помічає віхолу над Холмщиною
слухає тривожно
дощу
записує рядок за рядком
на хвалу Господу

бачить як у вишні
летить дике птаство
ключем

слухає радісного гомону
вертаючого з вирію гурту
і плаче

ПРИСУТНІСТЬ

**завтра
відлуння запитань
і відповідей**

на безодню

**очі Холмської Богородиці
що снилися
блакитними
а долоні болісні**

**захищали
Спасителя**

від стужі

***

прощаючи вікна
я вийшов
звідти

позаду лишилося
дитинство
як тридцять срібняків

час затер цей образ
дні кинулися в майбутнє
вуалькою

дорога
її непохитність
палила
твердістю

anicenne régime
á la
Холмщина

МОВЧАННЯ СПИСАНИХ КНИГ

ясности
прозора розлеглість

холодні слова простору
мовчання списаних книг
їх ситість

проте лишуся в молитві
щоб засвідчити
таємницю

***

коли ризуха ясніла своїми
неймовірними квітами

єдиними на світі

твої уста були недозрілі
як захід сонця

а вічність була
короткочасна

***

будую спомини неначе кольорову
фотографію
що не фіксує проминання

дитинство як
коралики розбіглося в траві
і миготить весело

дитинство як павутина
змережена
жахливо
де загубилася сутність в прірві
вологости

ХОЛМЩИНА НА СПАСА

Спасові яблука молитва перших холодних
світанків

наша втеча в достигле
кохання
та й перших захоплень далечінь

посвячені яблука у твоїх
маленьких
жменьках

на Спаса

Я В ДИТИНСТВІ

**я в дитинстві
не уявляв що існує всесвіт
наївний що земля неначе яблуко
на Спаса**

**а світ вів війни
кохався
проклиnav мене за наїvnість**

**і лишень виїхавши звідти
з дитинства
збегнув
що ікони мальовані рукою людей
а існування дитинства
домовленість**

ВІДГАНЯЮЧИ КАМІНЬ НОЧІ

відганяючи камінь ночі
молитвою

притулюю до ікони
свою закляклість

в самотності

***

порожнеча наспілого літа
властиво з іконою вирійних
лелек

над Холмщиною

пустка неспокою в якому гасне
остання облога сонця
з-за обрію

щораз коротших днів плесо
пошарпане вітром

В БЕЗСОННІ НОЧІ

тайна нічі
безсонної

кричу печальної нічі
згадую дитинство
сон
проклинаю криницю
дитинства
безсонної нічі притулюся до ікони
кров Христову
злизуючи
з безсонності

РОЗБИТЕ ЛЮСТРО

роздбите люстро самотності
не повертається

вмирає частка
яка колись була цілістю

екслібриси дитинства
вирощені долонями живуть
своїм запахом

у серці розплітається темрява
булю
розсвітлюючи екслібриси

***

біля розповіді про самотність
моя Холмщина

Богородиця з Гірки до якої іду
в молитві
зруділа осінь неначе вивірка
або спомин

оголені дерева
пошарпані вологим вітром

і ти що в намисті кохання
кличеш мене дотиком

***

над ковдрою лотаті спомин
над покровом ночі спомин

в іконостасі дерев
церква

у тім спомині
люстро минулого

в тому іконостасі
мовчання

ХОЛМЩИНА МОГО СПОМИНУ

струменіють розбиті пристрасті
буря здирає відлуння часу

дивовижні історії переконання
Господь метає в плоть буття

на поверхні немає досконалих
символів
внутрі згусток
терези
ствердження

***

**я вийшов святити яблука
на Спаса
а повернувся дорослим
і спомин покотився в достиглий серпень
в мовчання**

***

пожовкла трава
нагадує прощання
пахне горобиною
глечиком на тині

минуле уневажнюється Господом
на сім замків на сім ключів
замикаючи
дитинство

виглядаю з-за осени
огріваючися спомином

***

до Тебе
як до ікони
молюся серед безсонності

сам себе запитую
про яструба що б'ється в клітці страху

про Вероніку яка зустріла
Спасителя
роздираючи поглядом
лагідніючу ніч

про неймовірну тишу після
відльоту
птахів в обрій

ЛИСТ

прощаючися з порогом
дитинства

я вибіг
бережений караваном
дороги
повз четверту сторожу ночі

і вже ніколи не зумів
повернутися

***

коли збудуться важливі події
і буря зміє риті в камені
інскрипції

клич
останнього
жайворонка
нагадає

що знову сходить сонце і знову
заходить

ЕКСЛІБРИСИ

біля криниці Євангелія
зустріч Учителя з самаритянкою

розмова
символи майбутнього

біля криниця прощання
роздоріжжя
присутність

КЛЮЧІ

лишаться по мені вірші зайві
цілі гори слів
неначе будівлі
з вологими
кімнатами
та спальнями

цілі жести переходів
просторих
і щільних

цілі ніздри сходів
з безліччю кутків
для самотності

17.11.1993

АТЛАНТИДА, (1993)

ВІД АВТОРА

Постійна загроза занепаду рідної землі, відсутність натурального оновлення через переселення українців з рідних місць (Лемківщина, Бойківщина, Надсяння, Любачівщина, Білгорайщина, Холмщина та Підляшшя) на західні і північні землі Польщі у 1947 р. – це головна тема поеми *Атлантида*.

Молитви, жага кохання, поетичні мандри до ойкумені Атлантиди – це способи, якими автор намагається долати велику пустку, що її зустрічає йдучи українськими слідами тих земель.

*Стікають пальцями схвильовані
дівочі коси в гавань білу
до рук моїх, мов спомин,
прилипло тіло.*

Богдан Бойчук

I

1

коли ми їхали через
той край Атлантиду пішки або
автобусом
хто думав що вона зустрічається

я сам з тої макітри що терла непам'ять

я з того фільму де грають трагічні ролі
форма тут не має значення
бо батіг призьби ятрить більше смерти

2

оновить нас в дорозі дощів засохла сіль
забудеться поволі косогір зайвих днів

3

майбутня колиска
моїх синів
загубиться між подіями
форм
і назв

улоговина губ
як зупинка вулкану

4

і описати як лягаєш з нею
у постіль

як загрузаєш устами в її груди
і нігтями блискавок знесилуюєш
її оніміння

і розриваєш її таємницю ратищем
заколисування
і кров жадоби
вибираєш язиком вогню

і не заболить тебе багаття свідомості
але коли додаватимеш вогню
згасне вогонь як притча
і читатимеш в її очах безконечну
жадобу

і не відмовить тобі
і ти не зумієш відмовити їй
нічого

4а

загострюються питання присутності
моє тіло стає тканкою біографії
годинник показує коридори утоми

дивлюсь у глибину неба
і добачаю Тебе

заглядаю у корінь землі
і добачаю відсутність

в думках молитва
жменьки
засохлого снігу
скарга чайки серед ранніх
поривів весни

у венах кров проминає
затирається поняття
біографії

(...)
ікона з Корчмина
Чудотворна

обцілована в долоньки
Спасителя
і ніжки

і в руки Богородиці

чомусь нагадався рідний дім біля нього
стара груша що зацвітала в травні

маленькі грушки були з цього зацвітання
особливого смаку

щороку

десь лише в пам'яти цей смак дичок
космічної вже Холмщини

5

оновлюється в тобі дощем
роздане засохла сіль забуття

зеленітиме спіралі терпка земля
Атлантида

II

1
за іконостасом мандрівок
автобус з місцевим населенням

в іконостасі зустрічей
купуєш квиток до місцевости ікс

десь оновишся узорами криниць
болем крові в панахидах вен

десь заглядаючи в очі дорозі
промовиш
перепрошую

автобус з місцевим населенням
здебільшого заграничним

2
загострюються питання молитви
їдеш цим автобусом як паломник

скоро котиться золотий меч коліс
швидко біліє ніч у цій країні
не віриш що минуло стільки років

цей час як скибка хліба
перерізана

3

по країні ікс мчить автобус
наче проща його дорога
навзdogіn

артизм цієї країни не втратився
не відреклисъ її надмірно
загорничні мешканці

деякі приїхали сюди автобусом
декотрі прямують тут пішки
інших понесла оригінальність Тексасу
або далекі острови Лорд-Голд

4

навскач припадаєш обличчям
до Преподобного Онуфрія ковчегу

аж хтось тобі скаже можливо близький
слова які заморозять тебе в сіножаті

аж річ про тебе передадуть
проскомидією престолу

аж іконою смутку назвуть твоє
начало омофору

аж престіл одкровення
загрузне ниць в молитву глибоку

5

коли так триваєш в піднесенні
духовному

від'їжджає твій автобус із зупинки ікс
і коротка ніч налягає на твої очі
коли так триваєш самотньо
в неспокійному сні Каламанці

приходять Мойри як з поезії Нікоса
і виносять вогонь

III

1

херувими біля твоєї обочі
твоя домовина кольорова скриня

на пограниччі народів та культур
кутя Різдвяного мікрокосмосу

щойно тоді поет як пацифіст
вістрям метафори окрилює слово

щойно тоді розпинає себе
бліскавкою самосвідомості

2

за мольбертом цілини епоха каменю
павук Нарви як національна меншість

за Риболами дорога до Канюк
Наумюкових різьб жести

3

це місто з бурхливим родоводом
та друкаркою підпільного поета

це тема на конкурс для поета
коли журавлі летять на північ

це схвильована бурею осика
коли народжується дитина поета

(продовження після перерви)

це письмовий стіл поета
де вирощується паляниця поезії

це скринька в яку кидається листа
до „Ніви” або „Нашого слова”

це гонорар за поетичну якість
з якого капає криниця таланту

4

пролітає над Нарвою птах
заквітчається латаття на просторах безкраїх

туманіє на рівнині вітряк
неначе зубр сидить у Заблудові церква

5

Мойсеєм тікаю під покровом ночі
на останній поїзд встигнути як злодій

щойно в қупе огортає мене утома
і тоді молюся до бані неба
про всіх поетів країни ікс

6

коли сяде на клуні лелека

один поет знатиме чудово що старіється
коли скресне крига уявою будучини
одна поетеса напише необхідний вірш
але їхня поезія вже не запахне підковою
ані чебрецем

IV

1. (Думка)

Атлантида в аспекті Божої Матері
Холмської під Берестечком
як сприймається сьогодні

без сурм княжих Огієнка
ані митри золотої дукача
в тлі бувшого феретрону

без Параски з Биндюги
яку не пізнала пізвіку пізніше

ані тих молитов
яким мовчали про космітів

2. (Профіль Богородиці)

заклич нехай почусє
цей крик
самота
у чотирьох стінах
проминання

десь бовваніє в тумані
профіль

останнього хреста

це профіль моєї нації
битої тоді в живіт

це профіль Богородиці
гнаної
за Буг

3

наглої хуртовини терези
кулі що пробили ікону Спасителя
навиліт

засмічена підлога
терпеливість саду
покинений глечик на тині

рівнинної Холмщини утроба
як Вавилонська вежа
в омані прохань

4. (Віс самотністю)

віс самотністю від
церкви в Голі
що присіла біля мовчання
як чайка

її іконостас заростає
криком
минулого

5

по нас краєвиди
в свічаді днів

коли беру тебе за руку
відчуваю теплоту
твого єства
коли цілую тебе
горить жадобою тіло

все що гнітило нас
віддається

наближається чистота любови
пора жевріння

V

1. (Прокимен)

коли денаціоналізується національна
меншість
відрікається себе неначе Петро
Учителя

і слози зворушення викрущуються
як кров на тілі злежалої Плащаниці

та з пробитого боку нацменшості
перестає текти струмок солярності

а пробиті стопи
потайки міняють на один цвях
голосільниці

а пробиті долоні
зарстають нафтою

і виглядає нацменшість
як більшість

(...)

2

і церковні бані міняють
на заломи

і хрести цивілізують

ікони
заокруглюють

царські двері
відкривають
стихарі
вітрять

та промовляють до нацменшості
мовою автобусу

3

і відречеться одна жінка
вишиваного рушника і зробить з нього
дві подушки

і відрікається друга пигулі
і робить з неї хідник

і відречеться інша хвартуха
і пошиє з нього мішок

та й єдиний шедевр з села ікс
один колекціонер вивозить за океан

через Люблін

(перерва на чай або каву)

(...)

(після перерви)

4

і промовляєш до неї мовою еротики
і вона жадає ту мову

і ти засвоюєш її прохолоду
щораз більше відчуваючи грань
джерела

і говориш як Він з самаритянкою
біля колодязя Євангелія

5

буде летіти над сонливою рівниною
прохолода місяця

буде ластитися кіт до твоїх ніг
а вогонь в печі бухне цілунком

буде розходитися по кухні смак
молока
а вона сидітиме неначе самаритянка

проте над цим Євангелієм
дівочий запах
самоти

VI

1

твого обличчя ікона
вдивляється в мою
неймовірність

ти розповідаєш мені сон
і я уявляю ці кольори

ти боїшся цього сну
і мене жахає твій страх

проте як знову
настане день
твого обличчя
ікона
спалахне зором
неймовірності

**2. (Цей вірш як ластівка
не заборонений цензурою)**

(...)

на дворі йшов дощ
і я боявся що це початок потопу

та коли виглянуло сонце
я зрадів що життя перемогло

вийшовши з криївки
я ступив босоніж

неймовірна спрага кохання
полонила мене

3

так падають дерева
неначе
неіснуючі легенди

так відходять поети
в мовчання

той що згадає цю легенду
чи зуміє дожити до ранку

той що переказує її листом
чи зуміє дожити до ночі

той що тікає серединою
покути
не затирає слідів
його знаходять

той що відпирається Атлантиди
при багатті розпізнаний тричі

нікуди подітися
деревам

4

коли загубимося серед
безлічі подій
можливо хтось спіткнеться
об шкамаття роду

можливо що тільки
сизий яструб
над Бубновом

пам'ятатиме віск
комишів

5. (Різдво на Лемківщині)
причастися Різдвом Христовим
у навстіж відчиненій церкві

припади до стіп Господа
окраденого зі щедрівок
і Йордану

притулися до обличчя
Божої Матері
що
вернулась з переселення

VII

1. (Куделя кумира - нізвідки)
кропива на руках оклику
кропива на руках металу
кропива вздовж
водостіку

кропива як засіб
ойкумени

кропива
кропива

вище кропиви росте спомин
вище спомину сльози
вище сліз вітер
вище вітру

бляха озера

(...)

ніколи не забуду
нізвідки

живу мистецтвом
аполітичності

описую квиління чайки
описую переліт журавлів

2

а як описати цю мандрівку
людей
до ойкумені
те зникання з карти Атлантиди
завзяття

той кукіль ненависти
ту куделю кумира

той куток у вагоні з жінкою і коровою
в поливі ходуль

ті соняхи та мальви
під грудьми деркачів

той хоботок таргана
над Голгофою

3

місцеве населення як косяк
його переселення
поява пустки

костеніють місцеві поселення
ніхто не зуміє захиститися

шантаж над писанкою
прохань

над молитвами
панахида
жертва

4

закривавлене сонце як меч Єгошуй
запалить Атлантиди біль
висушити не зумієш Йордану
перед здобуттям Ерихону

закривавлений місяць жеребок Манасія
через кетяги дерев Гедеону
заглядає в твої очі Атлантидо
піском кидає в груди

5. (Молитва о четвертій сторожі ночі)

Господи кличу
Тебе
прийди та омий мене
світлом

і наготову тіла
захисти
для кохання

визволи
від тяжіння до їжі

та пиття

зізволь Тебе їсти
і пити

VIII

1. (Космічна самотність)

занепад присутності
Атлантиди
в хрестах
в месниках
в конкретності

той занепад чуйності
опозиції

ніхто не захищається
навіть
портал
з-під споду
переглянутий

навіть струна
колодязя

2

всіх що не зуміють захиститися
хай береже причастя

всіх що караванами в дорозі
хай береже причастя

(...)

(далі як молитва)

3. (...)

храни мене заступнице
Холмська
металевою хоробрістю
здоров'я

світлоритом узорів
мірою насичення
завзятости

Липень 1984 - січень 1992

КЛИЧУ ТЕБЕ ЯК ЛАСТИВКУ, (1991)

***

жменьки хвилин записаних у слово
крихкі фрагменти намиста роду
життя неймовірно кольорове
як у картинах майстра Никифора

(хоча воно насправді долоня
відчаю)

***

коли вірите в Нього
як поясните зміст слів
що їх написав тоді Месія
над озером

тростиною молитви
на галактиці піску

(мій народ окрадений з молитов
щойно тепер промовляє
устами майбутнього)

в колодязях моого дитинства
лише прісна вода
щойно пізніше в мені ця прірва
самотності

неначе яструб

***

важко вижити без Тебе
серед
цієї суші

ділені Тобою риби
з Еммаусу
запорука бездоння

над водою
цієї Голгофи
гірчиця Твого воскресіння

***

коли огортатиме мої спомини
самотність
пригадаю ковчег дому
з якого
покликав мене Господь
бути його
слугою

***

ті веснянки що їх наспівували лелеки
де вони зараз

ті мрії що снилися в дитинстві
чому не збулися

блаженна цілюща щедрість
чекання

ЄКТЕНІЯ МАЙБУТНОСТИ

коли я так ішов посеред цієї заграви
налитої збіжжям
де колосся угинається вірою в Його ласку
наростали в моєму серці роздуми
чи під хрестом там на Голгофі
біля святих стіп Спасителя
де лишилась тільки Мати Його й Іоанн
викарбувалася єктенія
майбутності

***

дні що в них ночує
іволга і лелека
літо вимолене на утрені
його колір замріяний чеканням
сухим і колючим

літо розсохле погодою

***

збирається літа грім наглий
як сповідь вибухне його
прибій

засипле нас яблуками наче
Богослужбою
над видноколом нашого кохання
жарінь вересу

вигулькне рання імла з вирію
вагань
так молитимутся журавлі перед прощею

СІРІЮТЬ ДНІ

сіріють дні
затягується
хмариться
дозрілий візерунок берези
полоще
дощ

горить душа моя від прощання
вибухом осені у вістрях
вен

ДОЩОВІ ДНІ

прилинуть дні дошові
не встигнеш пробудитися вчасно

дивлячись за себе
бачитимеш
відлуння завзятості

СПОВІДЬ

десь пес гавкатиме
молитимуться журавлі
прозорі
у фіолеті
сповіді

хвилини поволі капають
у морок ночі
кленові листки вогнем
опадають на твої долоні
осінь

МОНОТОНІЯ МОЛИТОВ

монотонія молитов Господніх
причастя малъв
колись збагну Тебе Господи
але буде вже пізно
замало молюся Тобі
замало

прощ
сповіді
наснаги

вже полуницями пахне літо
і журавлі курличуть

ОСІНЬ

над феретроном літа
раптова вереснева зажура

ще десь догоряють берези
уявою неба котиться хмаровиння

в очах твоїх відчуваю тривогу
адже проминає наша молитва

***

хвилини лічені митрою днів
твого пульсу жменя гаряча

виглядаю тебе як ластівку

кукіль часу молю
у Всевишнього

***

шукатимеш Господа як шукається
оправдання пророцтва

або перельоту журавлів над октавою
неба

чекатимеш днями на Його хрест

а він буде мовчати як безхмарний обрій
або море втихомирене рукою Ісуса

***

солодкі яблука пізні
вересу зажура свята

коли повториться життя
моє там у Господа

хочу щоб було
іще раз таке

***

дні шматовані жорстокістю
пусті розмови
наслідок хвороби
безмежної що руйнує
суглоби

в доскуці самотності уява
Алінка далеко...

***

скалічений поплавою самоти
стойш без захисту як тополя
або мальва

скалічений життям
неначе жебрак змиваєш своє обличчя
перед свідками

СПОМИН

час давно відсталий пригадую
як кружляє яструб над стадком курчат

за мить кулею паде на них але
вже не пригадую що далі

відсутні емоції
затерлися перельотом хмар дощових

***

пригадаєш наготу днів
де Господь остерігає перед
байдужістю до Його заповітів

пригадаєш хвороби неймовірні
де Він карає за відсутність
правди

будеш боятися пустки
дат

ВІД ТОГО ЧЕКАННЯ

від того чекання можливо
вже завтра крикнеш аж
почує цей крик
самотність

від того чекання вільгітніє
молитва
камінь замінюється в пролітаючого
лелеку
болить все тіло так що не
можна заснути
ані прокинутись

то чекання Господь окреслює
лише знаками
на піску

тrostinoю

***

наздогнати пам'ять колючого спомину
дерев'яну ступу дитинства
завзятість стиду
прокляття

збагнути
суть
переполоху
бути присутнім
кам'яною жадобою

коли поверватимешся до мене
буду цілувати уста твої
роздитаю про все
зайве
ця неприсутність твоя
громовиця холоду
несправедливість часу

***

в наступному середньовіччі відпишу
на листи знайомих і коханих
здійсню думки втечі у самотність
єдину мрію дитинства

сугуту
проповіді забуду

манитиму ностальгію горілкою або самогоном

а зараз молюся Богові вночі і вдень

***

де розквітає поезія
самотньою спрагою
повернення
вірю що збудеться
мій день
туди чекаю на горі Тавор
де майбутність поезії
вологість мов та нації

***

я тут причащаюся
у цих колодязів

я тут молюся
до цієї неозорої глухини

приходжу тут відпочити
перед стужею

я лікую себе
цим днем дощу

***

карбується в пам'яти вся заляканість
життя
вся сповідь Богові
тремтить як жертва

навиліт клич мене Боже
забери мою ртуть
віршів

поглинути у факел Твоєї
справедливости
покотом лежати під Твоїм
ярмом

***

коли я думав про наше кохання
нагадались мені весняні поля з
жайвірками
їх безмежна височінь
і щастя
і я посмів прирівняти нас до
жайворонків

коли я думав про наше кохання
нагадались мені весняні журавлі з вирію
їх щасливє курли над Бубновом
і я посмів
прирівняти нас до вирійних журавлів

***

цей час коли огортає нас бездонна
ніч
чекання

цілую твої уста жагучі
і через моє тіло
прокочується дощ спраги

я народжуся в тобі
вістрям
жадоби
і злизую з твого тіла
дотик чекання

***

виглядаю тебе через тисячоліття
роздук наших
проходить день ніч минає
без тебе

сняться мені неймовірні спомини
кружляє наді мною лелека
дитинства

***

колись в самоті ростеш як камінь
душа легшає і визнає Бога
і день майбутній зорі за видноколом
молитової брутальності

та ось виринають плеса рік і Бубнів
ржавіє серцем своїм ніжним
і твій шепіт струменіє в моїх венах
і змерзлі стопи твої грію між своїми ногами

(вище колін)

***

я народжуюся в тобі
присутністю
жадоби
і злизую з твоїх уст дотик
чекання

я цілую твої очі
і мое тіло огортає спрага
безтями

***

коли я стоятиму і ти впізнаєш моє
мовчання на камені
виїзду горить дзвін
невідомого

огортаю тебе словом жагучим
поцілунками
в твоєму волоссі шукаю
забуття
ніжно притулюю твій стан

відчуваю моє прощання

***

хочу врятувати нас
від накопичення
років

адже губиться наш спокій
у беззахисті тайфунів
і щораз більше порожнини
несе
свідомість

***

на моїх долонях
кам'яні стежинки ліній
життя

їх відчутиє кожної миті
проминання

я пригадую перші мої вірші
овяні наслагою
одкровення

і невідоме крило майбутнього
байдужіє

***

молитва дня
молитва вечеру
і ночі
самітна чайка
наче небокрай крилата
в болотяних долях мого
дитинства

молитва віри в Тебе
де сходить день
наче гніздо
небокраю

***

коли я перемагаючи
люстро своєї душі молився
не приховуючи нічого
нічого
наче злива вигулькнула
в моїх
венах mrія
смерти

***

дні Єрусалимські
Богослужби досвітні
трудні молитви перед причастям
і жага причастя неймовірна
як лик життєдайний Господа Бога

мої вірші калинова заграва
журавлинний обрій
наснага
мальви

***

час завзятості
як нагода мужніння
люстро твого простору
неначе вістря

це як тоді назвати лінії
доль
на моїх долонях

ПРОЩАННЯ

колись в мить зневіри наляже на мене
залізо
поезії
відійду з-посеред вас і не промовлю вже

колись не згадуйте мене погано
як підете на озеро з Мареною

коли покличе мене земля до
своєї утроби лишатсья мої вірші запізнені
немодні для поколінь космічних

***

життя проживеш
а Господь
не покличе тебе на службу

жорстоку
глибінь
смерті
доторкнешся а Він у мовчанні
не вислухає тебе

щойно під вечір
коли стихне вітер утомлений

Він прийде
поза законом нагости

КОЛИ ЗІРЧАСТИЙ ГОМІН

коли зірчастий гомін
зацілує мої слова
і ти прийдеш
чаклуном
і закружляєш мов сизий шуліка
над шуварем

що відповім тобі важливе

ЄСТВО ПРОЩАННЯ

єство прощання
віправдане омофором літа
мальоване ожинами молитов

не віриться що жили ми у пустці
хоча насправді так було

жадоба Тайної вечері
простору
шиrosti
порятунку від колючих розмов

***

на епітафіях сфальшованих легенд
рудіє правди кров безмежна

вбита пам'ять замулюється воском
панахид суцільних

на роздоріжжях того що було
крижаний попіл жертві

***

прийми оці вірші як ікону про тебе
як обличчя нерукотворне завзятости

прийми мої вірші як причастя
або як дощ що лікує від самотності

або як меч що нагадує крило наснаги
або як зустріч самаритянки з Учителем

біля колодязя Євангелія

***

прийми мої вірші як приймається
з дороги тих що вийшли на прощу

і прямують туди по дорозі життя
днями
днями

будеш молитися до Твоїх зірок
будеш молитися до Твоїх калин

любистків
і чебрику

ЕКСЛІБРИСИ

1. лишатися по мені окремі речі
неконче важливі
різні варіанти пам'яті як церковна риза
суворе обличчя Холмської Богоматері
і пусті коридори в свічадах

2. забудуться всі написані вірші
прочитані книжки побачені картини

МОЛИТВА ПРОЩАЛЬНА

існує між людьми камінь
прощання
він тяжкий і зимний
тому коли люди
прощаються співає
на ньому
багаття самотності

БІЛЯ ВОГНЮ, (1990)

***

омиюся літа прощальною порожнечею
неначе джерельним колодязем

в ожинах достиглих
пошукаю молитви

догасає ікона табунів вирійних
над Холмщиною

в моїй душі загасає
облога літа

без кохання ніяк вижити було б
тільки для тебе існую через нерви
вічності

***

(співаний)

Холмщино батьківщино лелек
рибалська країно
тут я простуючи слідами веселки
завис на сльозах своїх гарячих
жінки сюди білили полотно
на виду в світанкові погоди
тут зграї журавлів моляться
ще сьогодні в осінні негоди

***

прохлинейте поезію як прохлинається
дощові місяці
кидайте камінням в поетів
не дозвольте щоб
на подобу Христа
писали тростиною на піску озера

кидайте камінням

***

за нависом ночі
чекаєш повернення закутаний mrією

напередодні дня мовчиш про
своє чекання

відписуєш на листи що не приходять

загублений щем кохання
кличеш як ластівку

***

поезія що біля вогню
зберігає ожеред
анатеми

багато треба щирости
щоб вимолити
виблиск
животворності

***

мене Холмщино кохана
не забудь
і лікуй мої очі
зіллям дня
і мої поезії пригадай
коли чебриком зросту
і погано про мене
не говори
до журавлів

ЛАСТІВКИ

нагадаю рідний дім
сині вікна неначе небо
мамине серце велике
при мальвах пригадаю про тебе

чомусь боюся снігу
я мандрівник весни і вітру

Україна наснилась мені
сніжок сипкий
зимовая пора
іній на деревах як втома
і хуга біла від Дніпра

ці ластівки
це твої коралики
споминів

***

я читав збірку віршів
Шевченка
про славу і долю
поклав яблуко на Кобзар
і запах відчув тополі
та яблуко сонцем серпня
розквітло з долонь
і рядки поетового заповіту
горіли неначе вогонь

давно затерти пороги
колись покинутий звук
приходять до мене з дороги
загравою коханих рук
я читав Кобзар Шевченків
а запах яблук в саду
п'янив мої очі та серце
будив мою душу малу

БОЮСЯ ВІЛЬХ

страхаюсь вільх товпища
собак мовчанки коли хтось приходить
осіннього вологого листя

боюся хмар кришталевої юрби
і сторонніх людей і пісень чужих
на моїй землі

СПОМИН

(ця пісня
що її співала
чи про кохання вона)

стара мати сидить перед
хатою
у долонях тримає калину
добрый день тобі калино
добрый день...

(ці хмари
що у даль мандрують
про що мовчатъ)

***

(казка)

чекає ненька
сина
на призьбі часу

черствіє хліб
слізиною стає сіль
кіптявою років покривається
рушник

десь за горами
десь за великими снігами
він

і кличе мати:
сину...
синку...
синочку маленький...

***

вартість кохання
вишиваного сумнівом карт
не зупиняй
не зупиняй

жагу поцілунків
нерахованих
веретеном значень
не бери за правду

***

коли на палубу
нагряне хвиля
і буря лютуватиме над кораблем
життя

не забувай про мене

коли ніжність і кохання
весняний день дарує тобі
повітря тепле в щоки б'є щасливо
а поруч запах квітів всіх земель

не забувай про мене

СПОВІДЬ

ти мене чекаєш
я тебе чекаю і гаснуть
люстри неба над нами

всі зела від яких береться гріх
вирощуєш у своїм саду

напариш любистка і омели
і заклинаєш слова
кохаю
кохаю

ТАК ЧЕКАЄШ

для тебе хтось приносить
достиглі яблука
береш їх у долоні
прикладаєш до уст
милуєшся запахом та кольором

так мрієш...

для тебе хтось приносить
настурції осінні
ставиш їх на столі побіч листів
читаєш кохання та щастя рядки

так чекаєш...

***

наші зустрічі повні розмов
душі наші сповнені віри
а вирійне птаство

зграями
лінє

думки наші мріями багаті
неначе на світі лише любов
а птаство зграями

над нами
лінє

***

нанизуєш горобин намиста
шукаєш моїх долонь

твій дотик кличе мене
з небуття

ця таємниця кохання
ковчег
безмежності

***

в очікуванні на тебе
чи зумію впізнати
чистоту слів
раннього захоплення

святкову розмову вільх
зажурену сурядність
щедрости

в очікуванні на тебе...

***

є в краєвиді весни
дощу короткий сміх
переліт хмар
хвиля зливи
Бубнівський вогонь комишів

ходи
будемо кохати
весняний дощ
переліт хмар
хвилю зливи

***

коли прийдеш до мене
я дам тобі яблуко
як вічний гріх

обійму тебе на прощання
спомином нашої постелі
дріб'язком наших годинників

не зупиняй мене
слізьми
адже відходжу той вірш
це моє прощання

***

говорило мені серце
чимало доріг топтатимеш
люди тебе пригорнуть та обдурять
гоститимуть і проженуть

будеш як дерево будеш як поле

говорила мені мати
дальня дорога перед тобою
нетоптана
сувора
стрінеш на ній щастя і журбу
жінка твоя спече хліб
з борошна запрацьованого тобою

будеш як дерево будеш як поле

мені говорили
життя навчить тебе багато
можливо більше як батьківська хата
на долонях твоїх залишиться
шлях буднів і свят
в очах твоїх закарбується все
побачене
почуте

будеш як дерево будеш як поле

***

не боюся березневих ліщин
морозу та ожеледиць
музика душі
першим проліском
лягає на останній сніг

не боюся кохання весни
через негоду прийду до тебе
вірю вітру віянням ясним
знаю ключі вирійного неба

дикі гуси

дикі птахи

МОЛИТВА

наломлю березових гілок
наскубаю бабиного літа
спати буду

нарву вересу
принесу до хати калини
на північні дороги піду

***

і шепоти
осени наді мною

а потім сонця
раптові пробуди

і загублених мрій нерукотворний спів
і пташків жаль на небосхилі

***

прославляю хвилину благодаті
бо веде у далечінь
і дає можливість
повернутись
додому

прославляю силуети віків
бо у їхніх холодних криницях
зберігається глибінь молитви

***

я тут сповідаюся
цим колодязям

я тут причащаюся
з цієї неозорої глухини

приходжу тут відпочити
перед стужею

я лікую себе
цим днем дощу

***

коли намете снігу на мої сліди
коли піде дощ на мої розмови

пригадаєшся ти неначе сон
що наснівся мені у Львові

як зустрів тебе щоб попрощать

***

я народився навесні
обличчям додолу

ще чайка приглядалась у сніги
холодно було вертати додому

коли стану перед тобою вогню
щоб зупинити твій меч безчасу

чим каратимсіш мої провини
якими віршами заплачу

***

коли до тебе не зумію молитись
не вчи мене молитов
воскресне Бугом
хвиля
і я воскресну з криги

колись як побачиш
лєтітимуть над головою
журавлі
то дні наші лятаТЬ

***

**колихала мене весна
березовим соком
кульбабами
лататтям**

це казка

**колихала мене земля
проймаючим холодом
буденністю
пусткою**

це дійсність

**набагато пізніше збегнув
де дійсність**

де казка

***

обгорне мене хуртовина
палубами заметів
матнями
кучугур

обійме мене в рамена свої
і очі мої заплющить
від сну під кольорами лютих вітрів
і від людей які ступатимуть
над мною

і забуде про мене Господь
в мить надії

ЄКТЕНІЯ

Igorеві Калинцю

стій біля вогню
як стойть Месія на колоні часу

стій біля вогню
як яструб над кубельцем часу

на цім перехресті
сходиш в чорні плями асфальту

на цій сцені
забуваєш про омегу Йони

***

огорне мене дощ
ліжником теплим і лагідним
і відбере
все
що було змістом моого прокимену
і любов
і тебе
і кожний клаптик весни

сяйво
яблуко

***

ковчег Бубнова півник
ковчег прощатися
слізози
поворіт

ковчег дороги
далина
страсті
твій ковчег

може бути вірші помирають
коли ти умреш
і ніхто не помолиться
на барвінках твоєї
резурекції

***

жайвірку невідомого
що зупиняєш прокляття

молюся до тебе

соснова улоговино
на перехрестях дому

молюся до тебе

***

каменем буде слово
людина
тінь
стрілою яка шепоче про обрій

вірю в зелень теплу
тому іду до тебе
і руки свої убираю в крила

коли на мої вірші киресю
непам'ять
свідок ліхтарний прочинених смуг
минулого
і прийдешнього

забуду про крила

***

щоб перемогти себе
пригадаєш молитву
яка тривожить тебе споконвіку

грішишимеш серце багаттям
зustrічі

і навіть не встигнеш
глянути
в минуле

***

колись лік забудеш веснам
не повернешся

твого обрію жар-птиця
згасне ненароком

жодні вірші не врятають тебе
ані лелеки

***

покличе мене Господь
веселкою збудливости

перший крок сумніву
оберне
в підгортальник

і зажадає розплати
з присутності
як
лихвар

***

покладуть мене
у дерню
берізкою
і чебриком
затулять

зелом не виросту
не буду
будяком
і вересом

десь подув
лозняком
загойдає

десь стане очерет
несміливим весною

***

перед тим як повернуся
дні будуть довші
від наших поцілунків

крига збігне
з полотна
води

перший слуга Божий
жайворонок
причащатиметься
жадобою березня

***

коли покличе мене Господь
стану перед ним наго

буде мене судити з моєї поезії
адже липка кров моїх віршів
завжди керувалася до Нього

коли промину короткий дощ
заглушить
вогонь моєї жаги

***

коли промину
лелеки
креслитимуть обширні круги
над Бубновом
горітиме латаття на лугах

свідомість молитви настоюється
мовчанням

ВОЛОГІСТЬ ЗЕМЛІ, (1986)

БАТЬКІВЩИНА

священна
будь
веснонько

і ти віltre
понад новою
понад великою водою

і ви дві чайки
відбиті на воді
і у небі

щасливе
ваше кохання
понад безоднею холодної води

і ваш
спів радісний
над полем

КОРИЧНЕВИЙ ХОРОВОД

Cestri

1

хтось забув годувати Вітчизну
перед хатою
в садку
у серці

хтось знахтував Батьківчиною
у північ на Купала
не зблисне в його хаті
велелюддя
комусь байдужий
колір молодика
тінь за
деревом
чужа

2

осінь хоругвою сірою
несе смуток по землі
чорніє дубина
чорніють явори
і туман повзе під небеса
і птах спіznений на обрїї згаса

3

оточить
мене
осінь

мої
долоні
стануть
МОВ
гілля

моє
 волосся
наче
трава

і стану блукати
і стану літати
і до
тебе
мандрувати

4
Україно
блаженний
кожний кетяг горобини
кожне гроно калини

5
піду понад водою
понад берегом високим
під водоспадом
затримаю бабине літо
розкажу пісню про падолистя
про погоди кращі на осінні дні
про марення про сни

6
нездужа жоржина
м'ята нездужа та ромен

в струмках
осетр
ростиме великий
вдосталь
килимів
вдосталь
коричневих буде

7

й імла рання пнеться в небеса
і птах гамором на обрїї вгаса

і холоду перший стяг
несеться через небо
і на шлях виганяє осінь
щоб летіла до себе

8

Почаївська Богородиця
на шлях проводжатиме
домовину обіцятиме
вільх і беріз
вітчизну

тільки говори
говори про себе
мовить...

9

прощай пасльону намисто зелене
в останній може царювання день
прийми від мене
жменьку пісень

хай же стануть вони
мов дійсности картина
та й пригадують осінь тобі
коли за вікном хуртовина

ОСІННІЙ РАНОК

поклонюся
вітровій беззвучності
польовим мишам
куропатвам

спаси мене від
темних ночей
спаси мене
Боже

поклонюся
березам білим
травам на лісових галівах
роду горобин

спаси мене
ізбав
Боже

НАРОДЖУВАННЯ НОЧІ

зарум'яніє небо
засвітиться наді мною

ще луги
через мить любитиме

і за обрій
пояхлився сонце

кануть перші краплі рос
на калини

стане над шаром туман
темінь огорне світ

***

трав останні покоси
і нахили погоди в осінь
і намиста рос на світанку

благословенні будьте

очеретний шурхіт
і поплутана вітрами
зібінь озерного плеса
та й днів коротші тривання

ізбавлені будьте

***

мережиться осінь
в кольори в барви

мережиться час
в години в дні

мережиться життя
в проблеми в заходи

ВІРИТИ

вір птахам
вони вичікувану
радість приносять

вір весні
вона несе
початок сумнівів

вір осені
вона готуватиме тебе
до терпеливости

вірю птахам
вони прилинуть та й візьмуть
мене до себе

вірю весні
вона вплутає мене
в пшеницю у жито в ячмінь

вірю осені
вона цілуватиме
вона годуватиме

СТЕЛИТИМЕТЬСЯ ОСІНЬ

стелитиметься осінь
навкруг
і буде торкати
достиглі яблука
і буде
павутинням зілля
убирати

і місяць
на прощання
і зірки
на прощання
і всякі погоди
щоденні
і вечірні

Є НАПЕРЕДОДНІ

є напередодні час такий натхнений
коли ніч відлітає смутна
і день торжественно співа
своєю юністю блаженний...

є напередодні тихе хвилювання
голосів ранніх котрі підносяться з ріллі
і ти наче царівна, що стоїш у імлі
закутана в мовчання...

***

усі ліси і діброви
згадуйте про мене

усі тополі
думайте про мене

усі вересневі
квіти моліться за мене

за моє повернення
за моє повернення

НАБИРАЄТЬСЯ ХОЛОДУ

грудень лютувато котиться в долини
блакитна сажавка кригою стає
сніgom заносить найменші щілини
вітер хугою шалено мете

вже зими подих білоокий
листки останні виміта
гуляє вітру зір високий
інеєм трави застеля

BITEP

чорним обрисом наступав на мене
чорним вітрилом

і стежка була мороком заметена
і хата була в дерева окутана
і зір був чужий

вітре від чорної віхоли заступи
всі дороги мої

МОЛИТВА

вітер що змішує
запах диму палених трав
з криком диких качок
поміж неприступних купин
палаючих соковитістю

десь летять гуси
запізнені на своє Полісся
що їх на мить
зупинив чар зазеленілого Бубнова

ой весно
веснонько...

КОЛЬОРИ МРІЙ

над шоломами дерев
над просторами полів
понад лугами
роздісся гомін
замальований снами

паморозь розмазувала осінь
і скрипіла на шибках
і в травах дзенкотіла

ВРОДЛИВІ ДІБРОВИ

вродливі діброви
що стойте в осінньому вогні
як шукати шляхів до щастя

спадаюче
у відчай листя
як плин літ спинити

коро дубова
як оповитися в сон
між хурделицею і вітром

СОН ПРО ОСІНЬ

жовтень вже вбирається
листків килимами

табуни птахів вже мерехтять
блакитними небесами

яблука вже котяться
по той бік землі

дні закутуються в осінь
набираючи краси

***

і хтось підходив
під табуни коней
і жалісно у гриви ридав

і хтось зворушував
незрозумілими піснями
коси тополям малював
лози любив
і глузував жартівливо

і мандрував хтось по озері
танцював на хвилі
і запрошуував до танцю

ЗМІСТ

*Елеонора Соловей, Між мовчанням і словом 7
Леся Лещенко, "... Я отримував безмежну ласку писати
вірші" 15*

З нових віршів

Розлука 28
Віддалені 29
Замріяні 30
Зомлілі лежали 31
Музо з надсвітів 32

Два листи до ночі (1999)

*** (скалічений вістрям самоти) 36
*** (хтось допише цього настрою око) 37
*** (зміст молитов рідко коли зрозумілий) 38
Україна 39
Тотожність 40
Сповідь 41
Проща 42
Повернення 43
Деркачі 44
Метелик 45
Вигнання 46
В солодкому мерехтінні 47
Краплі дощу 48
В цьому забутті 49

Тінь хреста над нами як держач	50
Через замкову щілину	51
Два листи до ночі	52
*** (твоє небо є синє)	53
Ніч	54
*** (прошу щоб відчинилося віко)	55
Немає повернення	56
Хтось повертається	57
Над раном вітер	58
Дні не були привітні	59
*** (майнула осінь в мряці ночі)	60
*** (невже на острові непереспаної ночі)	61
*** (в горлі ув'язнене мовчання)	62
*** (постій біля ночі)	63
*** (дні не були привітні)	64
Спрага	64

**Що стою за стіною споминів (1997), Екслібриси
(рукопис)**

*** (різні події)	66
Заглиблений у вежу споминів	67
Гуцульський екслібрис до століття яке закінчується	68
Холмський екслібрис до століття яке закінчується	68
Виїзд поета Петра Мідянки	69
Богдан Бойчук видає Антологію	72
Остання поетка відбуває до Америки	73
Кінчиться наше століття	75
Вишиваний рушник з України	77
Мистець зі Львова Володимир Лобода на руїнах	78
Поетка Надія Артимович надсилає з Підляшшя	79
Надпис на екслібрисі: Розалії та Юрію Ілюкам	80
Екслібрис поетці Маріанні Боцян	81
Святі Володимира Наумюка	82

- Екслібрис Володимира Патика **83**
Екслібрис Чеславу Мілошу **84**
Ці три осики на Спаса Володимира Лободи **85**
Львів у січні **86**
Криза **87**
Шана **88**
Епіграма Андрієві Ментуху **89**
Загублений екслібрис Маріанни Боцян **90**
Окремі речі **91**
Біографія **92**
Ця планета **93**
Це забуття **94**
Найтяжче **95**
Над раном **96**
*** (на мене нагого дивилися оголені хрести) **97**

З мандрівки: Орільські листи (рукопис)

- *** (мені з дитинства запам'яталися одуди) **100**
Можливість побачити **101**
Я забув **101**
Сповідь **102**
У мандрівці до тебе через землю **103**
*** (у воді я побачив своє) **104**
Закликання **105**
Зорі. Ніч **106**
Цей престіл ночі **107**
Храм сутності **107**
Знаки запитання **108**
Гуси **109**
*** (своєю багряницею обгортав мене ранок) **110**
*** (в молитовності ранку забуду про дотик) **111**
Я уласкавлював **112**
Мені нагадались **113**

- *** (спомин про минуле) **114**
Моє серце замкнене на ключ **115**
*** (застукай в мої відчинені двері) **116**
Ранкові смуги сонця **117**
Коридори спрагlosti **117**
Сутність **118**
Ключі таємничості **119**
Для мене **120**
Луска **121**
Скитський курган на Гілеї **122**
На ньому **123**
Замало **124**
Навпроти сонця **125**
Хвисівка **126**
Дорога до могили **127**
Запах м'яти **128**
Запах грибів **128**
*** (в цьому краєвиді) **129**
Лелеки в Туровому **130**
Писані речі **131**
Спас в Китайгороді **132**
Ікони в Китайгороді **133**
Люди на Спаса **133**
Алінка і Лука **134**
Дощ **135**
Гриби **136**
І дощ і гриби дивували мене **137**
Лишень тут **138**
Я почав прощатись **139**
Стеля **140**
Години **141**
Молитви **142**
Прощання **143**
Пояснення **144**

В пустелі небо чорне (1995)

- *** (в свічадах пробачення) **146**
*** (що годувала берегла стояла) **147**
*** (цвіли колись на Острівку) **148**
*** (невже полічені шепоти) **149**
*** (пригадую в дитинстві заквітали) **150**
*** (іржа моєї молитви) **151**
Клітка пристрасти **152**
Притулений до своєї Холмщини **153**
Дитячі забавки **154**
*** (мужчина що старіється) **155**
Присутність **156**
*** (прощаючи вікна) **157**
Мовчання списаних книг **158**
*** (коли ризуха ясніла своїми) **159**
*** (будую спомини неначе кольорову) **160**
Холмщина на Спаса **161**
Я в дитинстві **162**
Відганяючи камінь ночі **163**
*** (порожнечча наспілого літа) **164**
В безсонній ночі **165**
Розбите люстро **166**
*** (біля розповіді про самотність) **167**
*** (над ковдрою лотаті спомин) **168**
Холмщина моого спомину **169**
*** (я вийшов святити яблука) **170**
*** (пожовкла трава) **171**
*** (до Тебе) **172**
Лист **173**
*** (коли збудуться важливі події) **174**
Екслюбриси **175**
Ключі **176**

Кличу тебе як ластівку (1991)

- *** (жменьки хвилин записаних у слово) **200**
· *** (коли вірите в Нього) **201**
*** (важко вижити без Тебе) **202**
*** (коли огортаємо мої спомини) **203**
*** (ті веснянки що їх наспівували лелеки) **204**
Єктенія майбутності 205
*** (дні що в них очує) **206**
*** (збирається літа грім наглий) **207**
Сіріють дні 208
Дощові дні 209
Сповідь 210
Монотонія молитов 211
Осінь 212
*** (хвилини лічені митрою днів) **213**
*** (шукатимеш Господа як шукається) **214**
*** (солодкі яблука пізні) **215**
*** (дні шматовані жорстокістю) **216**
*** (скалічений поплавою самоти) **217**
Спомин 218
*** (пригадаєш наготу днів) **219**
Від того чекання 220
*** (наздогнати пам'ять колючого спомину) **221**
*** (в наступному середньовіччі відпишу) **222**
*** (де розквітає поезія) **223**
*** (я тут причащаюся) **224**
*** (карбується в пам'яти вся заляканість) **225**
*** (коли я думав про наше кохання) **226**
*** (цей час коли огортає нас бездонна) **227**
*** (виглядаю тебе через тисячоліття) **228**
*** (колись в самоті ростеш як камінь) **229**

- *** (я народжуся в тобі) 230
*** (коли я стоятиму і ти впізнаєш моє) 231
*** (хочу врятувати нас) 232
*** (на моїх долонях) 233
*** (молитва дня) 234
*** (коли я перемагаючи) 235
*** (дні Єрусалимські) 236
*** (час завзятості) 237
Прощання 238
*** (життя проживеш) 239
Коли зірчастий гомін 240
Єство прощання 241
*** (на епітафіях сфальшованих легенд) 242
*** (прийми оці вірші як ікону про тебе) 243
*** (прийми мої вірші як приймається) 244
Екслібриси 245
Молитва прощальна 246

Біля вогню (1990)

- *** (омилюся літа прощальною порожнечею) 248
*** (співаний) 249
*** (проклинаяте поезію як проклинається) 250
*** (за нависом ночі) 251
*** (поезія що біля вогню) 252
*** (мене Холмщино кохана) 253
Ластівки 254
*** (я читав збірку віршів) 255
Боюся вільх 256
Спомин 257
*** (казка) 258
*** (вартість кохання) 259
*** (коли на палубу) 260
Сповідь 261

- Так чекаєш 262
*** (наші зустрічі повні розмов) 263
*** (нанизуєш горобин намиста) 264
*** (в очікуванні на тебе) 265
*** (є в краєвиді весни) 266
*** (коли прийдеш до мене) 267
*** (говорило мені серце) 268
*** (не боюся березневих ліщин) 269
- Молитва 270
*** (і шепоти) 271
*** (прославляю хвилину благодаті) 272
*** (я тут сповідаюся) 273
*** (коли намете снігу на мої сліди) 274
*** (я народився навесні) 275
*** (коли до тебе не зумію молитись) 276
*** (колихала мене весна) 277
*** (обгорне мене хуртовина) 278
- Єктенія 279
*** (огорне мене дощ) 280
*** (ковчег Бубнова півник) 281
*** (жайвірку невідомого) 282
*** (каменем буде слово) 283
*** (щоб перемогти себе) 284
*** (колись лік забудеш веснам) 285
*** (покличе мене Господь) 286
*** (покладуть мене) 287
*** (перед тим як повернуся) 288
*** (коли покличе мене Господь) 289
*** (коли промину) 290

Вологість землі (1986)

- Батьківщина 292
Коричневий хоровод 293

- Осінній ранок 297
Народжування ночі 298
*** (трав останні покоси) 299
*** (мережиться осінь) 300
Вірити 301
Стелитиметься осінь 302
Є напередодні 303
*** (усі ліси і діброви) 304
Набирається холоду 305
Вітер 306
Молитва 307
Кольори мрій 308
Вродливі діброви 309
Сон про осінь 310
*** (і хтось підходив) 311

Тадей Карабович поет, перекладач.

Народився 6 квітня 1959 р. в Савині на Холмщині.

Дебютував у 1980 р., від 1982 р. зв'язаний з українським тижневиком у Варшаві "Наше слово", де друкував поезію, літературні статті та публістику. Від 1993 р. працює на кафедрі української філології Університету ім. Марії Склодовської-Кюрі в Любліні.

Видав вісім збірок поезії, займається перекладацькою творчістю.

Одружений, дружина Алінка, син Лука.

Живе в Голі.

Поезія Тадея Карабовича балансується між двома розп'яттями: між розп'яттям Христа і розп'яттям двох людей в акті кохання; це своєрідне мораліте Карабовича відбувається найчастіше в глушині його улюбленої Холмщини.

Дивлячися з інакшої перспективи, це значить, що поезія ця визначається оригінальною метафорикою та інтроспекцією в буття часове й позачасове.

Богдан Бойчук

ISBN 83-88097-25-3